

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos peút sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitászó ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, május 8.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérlelk: A seprősi véres nap.

A képviselőház ülése.

Forrádalom a Balkánon.

Az új püspök fogadtatása.

Mikor a tisztek mulatnak.

Iskola, tanító és diákok nélkül.

A pékek sztrájk előtt.

Följelentés Mangra ellen a kultuszminiszterhez.

Vértürdő Seprősen.

A kuruzslás örültje.

Kínos jelenetek a horvát bán palotájában.

A halálba kergetett tüzér.

Tárcs: Menyháza és vidéke. Irta: Hajnal A. dr.

Regény-Csarnok: Klára grófnő. Fordította: Ritt Gyula.

A seprősi véres nap.

Arad, május 7.

Hét halott, számos sebesült és egy csomó börtönbe került ember fogja emlékeztetné tenni az ideai bíróválasztást Seprősen. Részletes tudósítást lapunk belsőjében hozunk a vérfürdőről, e helyen annak előzményeit és kísérő körülményeit óhajtuk szövé tenni.

A seprősi eset csaknem fotografikus hü másolata a szent-annai véres bíróválasztásnak, mely öt esztendővel ezelőtt izgatta a kedélyeket Aradmegyében. A kibontakozás, a véres végfejlemények tökéletesen a szent-annai mintára készültek, csupán az előjátékban van egy kis érés.

A seprősi véres esemény a szocialista izgatók lelkén szárad; a szent-annai zendülés a „Bauernverein“ izgága embereinek műve volt. A seprősi oláhok, csak úgy, mint a szent-annai svábok, vak esz-köz gyanánt szolgáltak néhány politikai agitátor kezében, kik orvosságot ígértek a népnek s mérget adtak neki. Az egyik helyen a szocializmus, a másik helyen a féltelenségbe hajtott agrár irányzat kergette csendőrpuska elé a népet.

Aradmegyében szépen felburjánzott a paraszt-szocializmus. Rövid pár hete csak, hogy megakadt rajta a hatóságok szeme, s ime már meg van mételvezve a vármegye egész területe. Mert a szocializmus abban a formájában, amint a délvidéki románok lelkébe férközött, mételynél egyébnek csakugyan nem mondható. Egy faragatlan tömeg, melynek lelkivilágát eddigi vezetői, a papok és tanítók, gyűlölettel plántálták tele, most, hogy a társadalmi bajok orvoslásáról fujtak a fülébe ismeretlen tanokat messziről jött emberek: természetes, hogy úgy értették a szocializmust, mint amely a hatóságokra és az urakra szabadjára rá a népet, hogy kivegye ezek kezéből a hatalmat, s az urak vagyonával együtt oda lapátolja a felséges nép ölébe.

A mi jámbor földmives osztályunk, főleg pedig a román parasztság, felette éretlen még a szocializmus befogadására. Amit a városok gyár-munkásai szervezetten, bizonyos iskolázottsággal anyagi és

társadalmi helyzetük javítására fordítottak már: azt a föld népe nálunk még hosszú-hosszu ideig képtelen lesz megemészteni, mert a bárdolatlan tömeget vezetni nehéz, és csak félrevezetni könnyű.

Erre alapítják sötét terveiket ama bujkáló elemek, melyek existenciát csináltak maguknak a nép megtévesztéséből, s melyek uri módot teremtettek maguknak a fővárosban, ahova a vidékről fölvezető csatornákon aranyak ömlenek ki a felgyülemlt s a földmives osztálytól összekódult, kicsalt fillérekből.

Aradvármegye közigazgatási hatóságaira, könnyű megijövendőlni, nehéz napok következnek. A megye legtöbb községében hálójába kerítette már a népet a bujtogatás; szocialista egyletek alakulnak, népgyűlések készülnek, a mozgalom költségeihez valóságos lelkesedéssel adja krajcárjait a falusi parasztság, sőt mint egészen különös jelenséget említjük fel, hogy községenként két-két embert felutaztat a fővárosba a lakosság; a küldötteknek az a feladatuk, hogy a népboldogító tanokat elsajátítsák a központban, ahol a hatóságok tudta nélkül tökéletes szocialista tanfolyamok vannak rendszerezítve.

A seprősi véresnap mindenestre utjelzőként fog szolgálni ama veszedelmes lejtőn, melyre az idegenből importált tanítás sodorta a magyar köznépet. A hatóságokat kioktatja a preventív intézkedések szükségességére, s amig egyrészt szigorubb feladatukká teszi az eset a nép

Menyháza és vidéke.

(Fölolvasás. Tartotta az országos turista-egylet budapesti osztályának fölolvadó estélyén: Hajnal Albert dr.)

(Polytatis.)

A déli lejtőn fellele haladva, következő szikla alakulásokkal találkozunk: A *Sárkány kő*; széttördelt, szaggatott, csonka, rendetlen sziklahalmaz. *Basibuzokok*. Ezen sziklaképlet nevét az elnevező (Czárán Gy.) a török szabad csapatoktól vette, kik épp ilyen rendetlen csoportot képeztek, mint a minő ez a rendetlenül kanyargó képződmény. Az *ó-vár*; természetes képződmény, mint egy valódi vár-rom. A *basa*; magánosan álló szikla-tömb. A *Janicsár-torony*, szintén trachit képződmény. A *mufti*; főpapi méltóságát tekintve nem valami imponáló alak, inkább csak olyan, a mit közönségesen *mufti* név alatt értünk (Czárán Gy.) A *keihamál*; két szirtorom, mintha két rettenetes alak nehéz terhet cipelne a magasba. A *mátka pár*; egymás mellett álló két szikla-bálvány, melyek egy ponton oly formán érintkeznek, mintha csokolóznának. Az *árva*; magánosan álló szirt. messze, félre a többitől, kizárva ezek társaságából.

A várom nyugati oldalának, egy hajdani ablak nyílása *Margit páholy* nevet visel, melyből festői kilátás van a csaknem függőlegesen meredek hegy alatti város, a szomszéd falvak, a Kodru nyugati vége, s magas csucsaira, s az alföldi sikra.

A délkeleti lejtőn lefele szállva találjuk a századik menyasszony sirkeresztjét. Ez a képződmény hatalmasan emelkedik ki a környező cserjékből, sirkereszt formájával hirdető az utasnak a bus regét. Utolsó önálló képződmény az *odaliszk*.

Elhaladunk még a *József forrás* mellett és sűrű erdőben leszállunk a völgybe. Az ut a tetőre és vissza 2 és fél óra, bele értve háromnegyed órai pihenést is. Ajánlatos e kirándulást Menyházáról megtenni, honnan a fürdőidény alatt, július és augusztus hóban reggeli hat órakor vonattal mehetünk Déznára, kényelmesen megtehetjük e kirándulást, 11 órakor ismét Menyházán vagyunk.

Utunk most már keskeny völgyben halad. Sok helyen csak a vasut, patak és a kocsiutnak van helye. Itt találjuk a váradi Török család *halastavait*. Valóban szép idill a magas hegyek közt Most hatalmas kanyarodással meglepő szép kép tárul elénk: a *Sólyomvár*. Természetes trachit-tuff képződmény; várnak nyomma sincs, de a néphit szerint, nemcsak sólymok, hatalmas kényurak is tanyáztak hajdan a Sólyom-várban.

Itt már a *ravnai* határban vagyunk. A falu jobbra völgyben fekszik. Hajdan magyar-nemes lakói ma már teljesen oláhok. Csak nevek, a hegyi oláhtól eltérő típus, az arc-vonás, a természet, s az önéretesség hirdeti hajdani magyarságukat. A nemes Józsa-család birta e község határát, s itt vashányái is voltak. Ma is jóformán az egész falu Józsa. Papjuk is Józsa!

Alig tud köztük egy-kettő rosszul magyarul. Pedig még a múlt század elején minden megyei restauráción számolni kellett a ravnai magyar nemesekkel! A falunak régi magyar neve különben *Róna*. 1602-ben már nemesek voltak a Józsa s egyik-másiknak 1000 holdra is felment a birtoka. A harci zavarok elmúltával a Józsa is egyszerű falusi életet folytattak; s mert ref. hitközségek egyre gyengült, papjuk nem volt: lassacskán rá szoktak, hogy az oláh pópával kereszteltessék meg gyermekeiket, a kik azután néhány évtized alatt teljesen eloláhosodtak. (Dr. Márki S.) Ugyanez volt sorsa különben több községnek itt Aradmegye határszélén. A mai *Prezest* régi okmányokban előforduló neve *Parács falva*; a mai *Doncsén* — *Dancsfalva*; a mai *Bohány* pedig *Bajnok falva* nevet viselt.

E vidéknek nevezetessége a gyümölcs, különösen az *alma* és *dió* termelés. A közönségesen *sikulainak* nevezett kemény husu izletes alma, e vidék legnevezetesebb gyümölcse. A gyümölcstermes bizonyára még a déznai várból indulhatott ki, melyet egykoru irások szerint virágos és gyümölcsös kert fogott körül. Bebeknének is a vár mellett kertje volt. Valószínűen innen terjedt el a nemes gyümölcs a vidéken. (Dr. Márki S.) A váradi Török család virágos és gyümölcsös kertjei ma is ritkítják párjukat.

Ravnát elhagyva Monyásza községet érintjük. E község hosszan nyulik a patak mellett. Házai szétszórtak, s a patak mentén hol jobb,

kiábrándítását a részegítő eszmékből, másrészt félretéve minden opportunizmust és megalkuvást, kezükbe adja az erély fegyverét, amelynek öntudatos használatát most már nemcsak az alkalom, hanem a körülmények szomorú indító okai is tanácsolják.

* *

Ex-lex és obstrukció. A függetlenségi és 48-as párt egy előkelő, régi tagja a *M. Szó munkatársa* előtt ma úgy nyilatkozott, hogy a párt az obstrukciót *nem fogja a kormány által benyújtandó újabb javaslatokra kiterjeszteni.* Rég tapasztalt oly erős nemzeti felbuzdulást, mint amely a függetlenségi pártnak a katonai javaslatok elleni obstrukcióját követte, az illető politikus azonban attól tart, hogy a mindentmegobstruálás csökkenteni fogja a párt iránt megnyilatkozott jó hangulatot. Egy másik függetlenségi politikus szerint a pártnak főleg arra kell vigyáznia, hogy sikerei által el ne ragadtassa magát. Hiszi, hogy ez nem is fog bekövetkezni, mert — ugymond — *Polonyi Géza*, ki eddig a függetlenségi pártot a botrányokba beugratta, már lejárta magát s a botrányokat a komolyabb elemek kerülni akarják.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 7.

Ma *Apponyi*-nak az elnöki székéből tett ama kijelentése, hogy politikai célzatot az elnökség nem szolgál és hogy az elnöki tekintély megsértve nincs, lecsillapította az ellenzék tegnapi szenvedélyeskedését.

Hódossy Imre volt a mai első szónoka és utána *Lengyel Zoltán* következett, a ki hosszan beszélt, nagyon hosszan, egészen az ülés végéig. *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter még az ülés elején bejött a Házba és a teremben meglátván *Szemere Miklóst*, odasietett és melegen üdvözölte a céllövészeti nagy kultiválóját. *Szemere* meghatottan rázta meg a miniszterkezét és ezután — alighanem tokaji folyt az éjjel a *Szemere-villában* — csendesen elszenderedett.

Békességben aludt rövid ideig, ezután megmondta a dolgot és elment. *Fejérváry* ezután az elnöki emelvényre ment fel és *Apponyi* gróffal feltűnően hosszú ideig értekezett.

A karzaton valóságos szépségverseny volt ma: Budapest hölgyei tavaszi pompában vonultak fel a karzatokra. A völgyben persze jobban ügyeltek a karzatokra, mint *Lengyel Zoltán* beszédére.

Részletes tudósításunk itt következik:

(A tegnapi incidens.)

Elnök: *Apponyi Albert* gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szék Kálmán* miniszterelnök, báró *Fejérváry Géza*, *Lukács László*, *Pósz Sándor*, *Láng Lajos* és *Cseh Ervin* miniszterek.

Elnök fél 11 kor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Apponyi Albert gróf elnök: A tegnapi napirendi vitára vonatkozólag egy kijelentést kell tennie. Még a tegnapi ülésen néhány képviselő szóba hozta, hogy nem célszerű addig, amíg az indemnitati tárgyalva nincs, más tárgyat tűzni napirendre és azért a mentelmi ügyek helyett az indemnitati tárgyalását folytatásuk inkább. A szülő ezt egészen helyes felfogásnak tartotta és elfogadta. Különös fontosságának nem tartotta a kérdést, de mert nem akarta, hogy esetleges eljárásának politikai célzatot tulajdonítsanak, azért nem akarta a mai napirendre vonatkozó javaslatot megtenni. Biztosítja a Házat, hogy az elnökséget soha politikai célzat nem vezeti, de másrészt az elnöki tekintélyt megbántani sem akarta senki, mert a napirend megváltoztatása iránti indítványt vele előzetesen közölték! (Élénk tetszés, helyeslés jobbról.)

Következett a napirend.

(A miniszterelnök jelentése.)

Hódossy Imre személyes kérdésben kijelenté Ráth Endrével szemben, hogy mindenben fenntartja a Bánffy-obstrukció alatt kifejtett álláspontját az ex lexről és a felhatalmazás nélküli kormányzatról. Törvényeinkben benne van, hogy adót felhatalmazás nélkül sem behajtani, sem önkényt szedni nem szabad. Ez törvénybe ütközik. Ez ma is, mint régi alaptörvény fennáll. Az 1848. III. törvény cikk kimondja, hogy ha ezt egy kormány mégis megteszi, felelősségre vonandó. Majdan független bíróság ítéli meg, vajjon indokolt volt-e az obstrukció, vagy pedig kénytelen volt-e a kormány az ügyeket tovább vinni.

Kijelenti, hogy nem képzel olyan bírósá-

got, amely ennek a kormánynak a bűnösségét kimondaná. (Hosszas élénk helyeslés jobbról.)

Elnök kijelenti, hogy az interpellációra fél kettőkor térnek rá.

(A „bajszerező“.)

Lengyel Zoltán: Mielőtt áttérne a miniszterelnök jelentésére, még egyszer visszatér a tegnapi napirend megállapítására. Egészen irreleváns, hogy mit tűznek ki a napirendre, mert hiszen itt a katonai javaslatokról van szó s mindaddig, míg azokat vissza nem vonják, nincs menekülés.

Ballagi Géza: Micsoda furcsa beszéd ez? Hiszen máskor is megváltoztatta a Ház a napirendet!

Gabányi Miklós: Hallgasson, maga bajszerező. (Derűtség.)

(Vita az obstrukcióról.)

Lengyel Zoltán: *Hódossy* nyilatkozatára is van egy megjegyzése. Csalódott benne. Magyarországon semmiféle alkalommal, semmiféle ürügy alatt szükségrendeletekkel kormányozni nem lehet.

Hódossy Imre: Igaz.

Lengyel Zoltán: Mi nem arra voltunk kíváncsiak, hogy ezt beismeri-e a képviselő ur, vagy nem, hanem azt szeretnénk volna tudni, hogy minő állást foglal el a képviselő ur a miniszterelnök eljárásának jogi konzekvenciáival szemben. Ne hivatkozzanak az urak arra, hogy a Bánffy-féle obstrukció egy erőszakos ember ellen irányult és az tette jogosulttá. Hát a mai obstrukció, amely egy korhadrt rendszer ellen és a nemzeti jogok kivívása érdekében folyik, kevésbé jogosult, mint az, amely egy ember ellen folyt? (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Azután honnan egyszerre az a nagy animozitás az obstrukció ellen, mikor 1898-ban még gróf *Apponyi Albert* mostani házelnök, néhai *Szilágyi Dezső* és a tisztelt tulajdoni igen sok tagja támogatott, mindazok, akik ma másképen beszélnek.

(Lengyel és Szék.)

Most áttér a miniszterelnök jelentésére. Ez egy szükségrendelet, amelyről nem győzi eléggé hangsúlyozni, hogy törvénytelen.

Szék Kálmán: Kérem, ne hozza kapcsolatba a nevemet szükségrendeletekkel.

Lengyel Zoltán: Ha miniszterelnök ur nem kívánja, hogy a nevét és az állását ajkamra vegyem, szívesen.

Szék Kálmán: Nem azt mondtam. Csak ilyen vonatkozásban nem, mert künn ez másképpen szól.

Lengyel Zoltán: Az én beszédemet úgy sem fogják olyan terjedelemben publikálni, mint a miniszterelnök urét. (Derűtség.)

hol a bal partron fekszenek. A magaslatokon több házból álló telepeket is látunk, a házközösség egy bizonyos nemével bírnak, a menyinyiben a család oldalágai is itt raknak fészket. Az építkezés a bihar hegység déli oldalának megfelelő oláh építkezési stílust követi, menten minden dísz és izléstől, csakis a legprimitívebb védelmezést nyújtván lakóinak. Itt-ott látunk nagy, öreg kapu-oszlopokat, de a legdurvább faragással, minden ornamentika nélkül. A falu kezdetén mészbányát találunk. A mész-sziklák tövében vízi malom zakatol, s ad életet a tájnak. Odább egy elhagyott vízi malom mohosodó csatornáján zuhatag alakjában leomló vizesés élénkíti a képet. Majd meredek, cserjékkel borított sziklafal mellett nagyot kanyarodunk. Fent a magasban, a szikla csucs alatt egy tetemes nyúlású barlang sejteti még ki nem kutatott rejtelmét. E sziklafallal szemben fekszik a falucska házainak zöme. Itt van a róm. kath. templom, lelkész-lak s iskola.

Még egy régi, renovált *kuria* mellett haladunk el, s szemünkbe tűnnek az izléses nyaralók. A völgy itt parká van alakítva, hol hárs, kőris, jávor, szelid és vadgesztenye mellett buján tenyészik a fenyő. Két nyaraló tűnik szemünkbe. Az egyiket egy költői lelkű tudós lakja, ki itt szokta kipihenni, a bihar-füredi hegység kutatásában nyaratszaka kiállott fáradságait. Czárán-villának is hívják. Merész hajlással, óriási diófák árnyékában, előttünk az *A. Cs. E. V. nyaralója*. Díszes, izléses épület a vasut hivatalnokai részére. Gazdag márvány díszítése a helybeli márványbányából került. Berendezése előkelő, hotelszerű. Az

esetleg üres szobákat idegenek is bérelhetik. Látjuk még: a *Sata-lak*-ot; szintén magán tulajdon. Szobáit nyáron kiadják. Emellett van a *vizgyógyintézet uszodáival és napfürdőivel*.

Végre elértük vasuti utazásunk végét, s kiszállunk a díszes menyházi vasuti állomáson. Ez patak mellett, hegy tövében, lombos fáktól környezve, valódi rózsáligetben fekszik a sétány közepén, alig néhány percre a gyógyfürdőtől. Fenyves parkon áthaladva, találjuk a *Központi szállót*, a márvány medencével körített *szökőkutat*, a régi *Xapahámort*, most *csendőrlaktanyát*; majd a festői szépségű fürdő-völgyben, jól gondozott árnyas uton, szépen díszlő fenyő ültetvények közt, a patak mentén csakhamar elérjük a *fürdőszállót* és *gyógyfürdőt*. A *gyógyfürdők* részletes ismertetését nem tartom felolvasás keretében helyénvalónak; de idézem néhai dr. *Pethó Gyula* következő szavait: „a menyházi gyógyforrás már nagyon jelentékeny, s nagyon érdemes a megemlítésre. A völgy balparti mellékágában fakadnak azok a kén-vizek, melyek következtében e kies és természeti szépségekkel bőven megáldott zugoly, a környező erdőségekkel, pisztrángos patakjaival és bájos kilátást nyújtó, nyugot felé remek síkföldi, kelet és dél felé ugyanolyan hegyi panorámáival és magaslaival, az aradmegyei értelmiségnek kellemes nyaraló-helyül szolgál. Jelenleg gróf *Wenckheim Frigyes* tulajdona, ki itt nagyobb beruházást tett.“

A menyházi vizeket legutóbb dr. *Lengyel Béla* egyet. tanár vegyelmezte s csatlakozik dr. *Bolemann István* nézetéhez, melyszerint Menyháza azon közömbös hévizek (neutrális thermák) csoportjához tartozik, hova a kácsi.

keszthelyi, nagyvárad, sztubnyai, römerbádi, schlaugenbádi, tobelbádi, vöslau, s az enmü hévizek királya a *gasteini* is tartoznak, s melyek csakis a magaslati fekvés, a hőfok és berendezésben különböznek egymástól.

Kipihenne uti fáradságunkat, s felüdítve magunkat a meleg fürdők, vagy uszodákban s a konyhai termékek élvezeteiben is részeseülvén: kezdjük meg sétánkat a fürdő-völgyben.

Tekintsük meg először is a *fürdő szállodát* és *gyógyfürdőt*. A fedett folyosóval ellátott 85 méteres hosszú épület emeletén vendégszobák, földszintjén a fürdők, s adminisztrációs helyiségek vannak. Díszes homlokzatu helybeli vörösmárvány. Erre valóban fellehetett volna vélni, mint az egyszeri templomra: Készült itt helyben! Helybeli márványból, helybeli munkások, helyben faragták a díszes homlokzatot. A fürdők berendezése szintén vörös márvány, a *Margit-szigeti fürdők* mintája szerint.

A régi fürdőház különben a maga idején szintén elég csinos volt, oszlopos homlokzatával. Ebből nem maradt más meg, mint azon elmés latin chronostichon (mely gondolom 1836-ot ad ki) s melyet dr. *Kéry Imre* szerkesztett s mely így hangzik:

„Liber a curis, hanc vallem curae saluta!
Heuhospes! Hic vix curatur qui curat!“

Magyarul szabadon fordítva:

„Gondoktól szabadon használjad gyógyvizeinket!
Hasztalan a fürdő! Gond ha gyötör s szomorít!“

De van ennek még egy más, még *szabadabb* fordítása egy szellemes barátomtól:

Szóll Kálmán: Nem lehet tudni.

Lengyel Zoltán: Ha a miniszterelnök ur gondoskodni kíván róla, nagyon nálás lesznek. (Derütség.) Ennek az obstrukciónak és mindennek, ami ezzel összefügg, egyedül a katonai javaslatok az oka. Amíg ebben az országban labancpolitikát üznek, lesznek kurucok is. És annál erősebbek lesznek a kurucok, minél inkább erőszakoskodnak a labancok.

Gabányi Miklós: Mindennap kurucabbak leszünk.

(A jelentés bírálata.)

Lengyel Zoltán: A miniszterelnök megmutatta, hogy vissza tudja vezetni ezt a parlamentet a munkához. Hát miért nem akarja most is? Miért nem mondja meg a felségnek, hogy ezt a javaslatot nem lehet keresztül erőszakolni? Ehhez azonban erős ember, markáns egyéniség kellett volna, aminek éppen az elmentéje a miniszterelnök ur. A Tisza-lex, a tisztelt elnök ur akkori szavai szerint, valóságos palotaforradalom volt. Most ugyanezt a palotaforradalmat itt akarják megcsinálni a Házban, a miniszterelnöki jelentés kapcsán. A különbség csak az, hogy a Tisza-lex klub-határozat volt, ez pedig a Háznak a felmentését kéri. Ezzel precedenseket alkotnánk arról, miképpen lehet alkotmány nélkül való időkben kormányozni.

Felolvassa gróf Apponyi Albert beszédét is az ex-letről. A miniszterelnök ur most hivatkozik a Bánffy-féle precedensre. Azt azonban nem lehet. Akárhány gyilkosság, rablás és lopás történt már, de még olyan ügyvéd nem akadt, aki védőbeszédében precedensgyilkosságokra hivatkozott volna. Precedens csak az lehet, ami a jogszerűség igényével lép föl. Hát ezt lehet precedensre való hivatkozással idehozni. Törvénytelennek tartja az egész mai állapotot, ez valóságos . . .

Kubinyi Géza: Anarkia! (Elénk tetszés, helyeslés jobbról.)

Lengyel: Alkotmány sértés. (Zaj jobbról.) Apponyi beszédeit idézi tovább, majd szünetet kér.

(Szünet után.)

Lengyel Zoltán szünet után folytatta beszédét s az ülés végeig beszélt.

Végezetül rövid házzsabályvita volt, melylyel elhatározták, hogy holnap a miniszterelnöknek a kvótabizottság megválasztására vonatkozó jelentését fogják tárgyalni.

„Gond nélkül ha jössz — Menyháza!

Gonddal ha jössz — menj haza!”

S valóban úgy van! Ki gyógyulást keres fürdőhelyen, hagyja odahaza a gondot, vagy mint a költő mondja: „ne gondoljon a gonddal.”

Eltekintve a fürdők technikai berendezésétől, megemlítendőnek tartom, hogy a három természetes langyos forrás mellett van egy hatalmas 320 méter mély *ártézi kut*, mely szintén 25C. gyógyvíz jellegű vizet ad és pedig óránként 60 köbmétert; tehát 24 órában 1440 köbméter, vagyis 14.400 hektolitert rengeteg mennyiségben. Ez a roppant víztömeg látja el az uszodákat s teszi lehetővé a pazar vizgazdálkodást.

Északi irányban szabályozott, zugó patak mellett a *konyhaépület és ebédlő közt*, egy kis szabad tere járunk, mely két patak közt fekszik. A patakon át hid vezet a *szűk, rohamosan emelkedő, zárt völgytorokba*, hol egy *barlang nyílásából* nagy erővel kiömlő, fehér fodorokat hánzó patak, mohos-zöld sziklák közt zúgva rohan lefelé.

Ez a hely Menyháza különlegessége. Alig-alig találjuk párját. A természet által berendezett *nyitott ebédlő*, oldala százados bükkfákkal borított páfrányos hegység. Teteje: az azur kék égboltozat. Zenéje a zugó patak. Megragadó! Elhajlóan szép. Jobbra, balra szerpentin sétat utak vezetnek erdőségen át a magasba, utközben s az ut végén szép kilátó pontokkal. A baloldali hegységben számos víztölcsért, ugynevezett töbröt találunk, s szép világos hegyi réteket.

(Vége következik.)

TÁVIRATOK.

Oszták Magyar Bank.

Bécs, május 7. Az oszták-magyar bank főtanácsának mai ülésén *Bilinski* lovag kormányzó meleg szavakban emlékezett meg az elhunyt *Madarassy* magyar alkormányzóról és kifejezte a főtanács őszinte gyászát a kiváló tisztviselő elhunytá fölött, ki egy évtizeden át állott a budapesti igazgatóság élén. Ezután felolvasták az oszták pénzügyminiszter részvételelét. A főtanács ezután tudomásul vette a vezértitkár által előterjesztett üzleti jelentést, megállapította a legközelebbi, ez évi június 5-én tartandó záloglevélhúzás sorsolási összegeit és végül a folyó ügykezelés számos ügyét elintézte.

A svéd délsarki expedíció.

Stockholm, május 7. A kormány ma az országgyűlés elé javaslatot terjesztett, amelyben 200.000 korona engedélyezését kéri ama délsarki expedíció költségeire, amelynek célja a *Nordenskjöld-féle expedíció felkutatása*.

Forradalom a Balkánon.

(Ismét mozgósítási hír. — Rémuralom Szalonikiben. — Olszár áldozat. — Oszták-magyar hadihajók. — Tanítók a börtönben. — A szultán a bolgár fejedelemlé. — Betiltott ünnep)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 7.

A portán nagy a nyugtalanság a szaloniki-i események, de még inkább az idegen hajóhadak demonstrációja miatt. Attól tartanak, hogy a szaloniki-i események és az albánok forrongása előbb-utóbb ürügyet szolgáltat a hatalmaknak a közbelépésre. Jellemző, hogy Konstantinápolyban már az *oszták-magyar hadseregek mozgósításáról és Novi-Bazár irányában való elbonyomulásáról is beszélnek*. Mig a nagyvezér teljes szigorral kíván eljárni a forradalmárok ellen, addig a szultán engedékenységgel akar az állapotokon javítani.

Mai távirataink a következők:

Szalonikiben valóságos rémuralom van. A török katonák úgy kaszabolják halomra a bűnösöket és ártatlanokat, mint annak idején az örményeket. A hivatalos jelentések szerint eddig csak 50 macedont és bolgárt öltek meg, de mindenki tudja, hogy a török katonák vérengzésének eddig mintegy 500 áldozata van. A börtönök zsufoltak. Az előkelő bolgárok és macedonok mind fogva vannak. A házkutatásokat éjjel is folytatják.

A kikötőben nagy nemzetközi flotta horgonyoz. Különösen feltűnik az olasz és *oszták-magyar hadihajók nagy száma*. Tegnap két orosz és egy francia csatahajó is ideérkezett. A városban minden üzlet és forgalom pang. A szerbek és görögök seregestül menekülnek, mert életüket féltik.

Szalonikiben az összes iskolák még zárva vannak. A *bolgár iskolák igazgatói és tanítói fogságban vannak*. Macedónia más helyein is számos bolgár tanítót letartóztattak. A *Dimi-rov* bolgár kereskedőnél tartott házkutatás alkalmával a bolgár diplomáciai ügyvivőség első titkáranak, aki nála lakik, magániratait is lefoglalták; a titkár tiltakozása ellenére. Miután a rendőrség nem talált semmi kompromittálót, vissza akarta adni az irományokat, de ezt visszautasították. *Fesov* bolgár ügyvivő már kétszer tiltakozott a portánál az eljárás ellen és előreláthatólag Bulgária ezért megfelelő elégtételeit fog kapni.

Hír szerint a szultán a szaloniki-i események következtében személyesen fordult *Ferdinánd* fejedelemlé, hogy közös érdekből még komolyabban lépjen fel, mint eddig a macedon

bizottságok ellen, melyeknek fészke kétségkívül Bulgáriában van, a honnét a mozgalmat szitják. Egy török verzió szerint a szaloniki-i merényletek ügyében folytatott eddigi vizsgálat csak kevés eredményre vezetett, míg egy más verzió szerint a vizsgálat számos terhelő adatot derített ki, a mivel összefüggésben áll a letartóztatottak száma. A porta szándéka, hogy a Bulgáriát terhelő összes adatokat közli a nagyhatalmakkal és közzéteszi.

Konstantinápolyban és az európai vilajetekben egyre tartóztatnak le bolgárokat. Számos letartóztatás kétségtelenül igazolatlan. Bolgár körökben azt állítják, hogy a rendőrgyöngyök sokszor a gazdag bolgárokat *zsarolási céllal* tartóztatják le. A porta és a rendőrség adatai szerint Konstantinápolyban sem dinamitbombákat nem találtak, se más jelet, amely merényletek előkészítésére mutatna. Azokat a híreket pl., hogy a bizottság nagy gyujtogatást készít elő, úgy látszik, szándékosan bocsátották világgá, hogy nyugtalanságot keltsenek.

A konstantinápolyi rendőrség a már jelentett aggodalmak következtében a György nap alkalmából szokásos népünnepeket és a kirándulások helyi különvonatainak közlekedését megtiltotta. A nap teljesennyugodtan folyt le.

Kinos jelenetek

a horvát bán palotájában.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, május 7.

Két érdekes összekoccanást jelentenek Zágrábról. Mindkét összekoccanás a bán körül forog s a horvátországi zavargásokkal függ össze.

Az elsőnek szereplői *Khuen-Héderváry* Károly gróf bán és *Csanic* altábornagy, a horvát honvédség parancsnoka, aki nemcsak Zágrábban, de egész Horvátországban általános népszerűségnek örvend. A bán palotában katonai tanácskozás volt, amelynek folyamán az altábornagy leleplezetlenül fejtette ki a katonai körök véleményét a helyzetről. A bán felpattant és hevesen válaszolt, mire az *altábornagy szó nélkül ott hagyta a konferenciát* és távozott a palotából. Az összeszólalkozásnak minden bizonynyal következményei lesznek.

Közvetlenül a jelenet után *Khuen-Héderváry* Károly gróf bán táviratot intézett Bécsbe a *kabinet-irodához*, mert a titkos tanácsosok *beszélésbeli ügyeikben* tudvalevőleg az udvar döntő első sorban. Hír szerint az összekoccanás elismítésével *Bechtolsheim* gróf altábornagyot, a zágrábi volt hadtestparancsnokot bízták meg, de más verzió szerint *Bechtolsheim* gróf altábornagy, a testőrség kapitánya azért utazik Zágrába, mert ő van kiszemelve *királyi biztosnak a zavargások elfojtása céljából*.

A másik kinos jelenet tegnap történt ugyan csak a bán palotájában. *Kukuljvits* főispán, *Fodróczy* asztalnok a bán palotájába ment egy kártérítési ügyben s erre a bán tanácskozást hívott egybe, a melyben a kormány képviselői, a főállamügyész és három főispán vett részt. Elénk vita támadt s egyszerre csak *Fodróczy* e szavakkal fordult a bánhoz:

— Kegyelmes ur, *önnek sejtelve sincs arról mennyire gyűlöli önt a nép!*

A bán nagyon kinosan érintette ez a valóság s így szólt:

— S ön csak most mondja ezt nekem?

Ezzen kapcsolatosan jelentik Zágrábról, hogy a bán felfüggesztette hivatalától *Petrusky* kerületi főnököt, akit a parasztok megeskettek, hogy nem fogja a zavargókat megnevezni. A kerületi főnök esküjére hivatkozva, nem akarta elárulni a zendülésben részeseket s erre a bán elmozdította őt állásától.

Vérfürdő Seprősen.

(Hét halott, tizenegy sebesült.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Egész váratlanul, a nélkül, hogy az előzményekről, készülődésről hallottunk volna valamit, véres események folytak le ma Aradmegye egyik községében, a Lunkaságon fekvő Seprősen. Biróválasztás történt, ebbe belejátszottak a szocialista mozgalmak s mivel a szocialisták jelöltjét nem sikerült bejuttatni a községi birói székbe, féktelen zendülés, valóságos lázadás ütött ki, melyet a *csendőrpuskák ropogása* sem némitott el. Este, külön vonattal, *katonaság ment ki Aradról a zavargó községbe, ez fogja — ha kell, fegyveres erővel — helyreállítani az alaposan megbolygatott rendet.*

A zendülő tömegben véres rést ütöttek a csendőrök golyói. *Ot ember halva rogyott össze, kettő az éj folyamán meghalt, tizenegy pedig súlyosan megsebesült, ezek közül néhány aligha fogja megérni a reggelt.*

A mint látjuk, ezek az események veszedelmesen hasonlítanak az öt év előtt Ujszentannán lefolyt zendüléshez. Ott is biróválasztás képezte a háttérrel, melyben az elégtelenség kiforrt, ott is megtámadták, bántalmazták a csendőröket, mint ma Seprősen, ott is kénytelen volt a csendőrség fegyverét használni s az események — sajátságos — még abban is találkoznak, hogy Szentannán is öt ember maradt halva a helyszínén. Csak az indító ok más: Szentannán az átkos legelő-ügy meg a Bauern-Verein, itt pedig a mostanság Aradmegyében mindjobban felburjánzó szocializmus.

A közigazgatási hatóság részéről Csukay Gyula kisjenői járási főszolgabíró volt kint Seprősen s erélyes kézzel, rendkívül tapintatosan igyekezett megfékezni a végsőig elvadult szenvedélyeket. Ez pedig a fenyegető, egyre szaporodó tömegben nehéz munka volt.

A seprősi véres zendülést az *Aradi Közlöny* ma délután külön kiadásban adta a közönség tudomására. Egyik belső dolgozó társunkat pedig az első hír vétele után a *helyszínére küldöttük ki*, honnét részletes tudósításban mondja el a megdöbbentő esemény lefolyását s annak nem kevésbé érdekes előzményeit:

A zendülés előzményei.

Ma délután 4 óra felé kaptuk az első hírt, hogy Seprősen zendülés történt, a melynek több ember áldozatául esett. Az első tudósítás az előzményeket így mondotta el:

Seprősen ma folyt le a községi előljáróság választása. Az érdeklődés leginkább a községi birói állás betöltése felé fordult, a melyre négyen is pályáztak: Perv Flórián, az eddigi biró, Matye József, az alakulóban levő szocialista-párt jelöltje és még két seprősi lakos, a kik azonban nem jöhettek számításba, mert a választók két pártra oszoltak s csak Perv, vagy Matye neve kerülhetett ki győztesen az urnából.

Rendesen szervezett szocialista párt még nem volt Seprősen. A Budapestről kiindult agitációnak volt ugyan már eredménye, amennyiben sikerült megnyergelni a seprősi románokat is, pártalakulásig azonban még nem ért meg a dolog. Mindössze annyi történt, hogy a szocializmus felé hajló napszamosok és földmunkások néhányszor összejöttek és megállapodtak

abban, hogy párttá fognak tömörülni. Hogy immár a románok közt is vannak hívei a szocializmusnak, az éppen nem tűnhet föl, mert a sikló, kethalomi és kétegyházi mozgalmakban szintén román földművesek vitték a főszerepet, akiket persze agitátorok hálózta be és bődítettak el mézes mázos beszéddel és a „vagyonos osztály” iránt való gyűlölet beoltásával.

Az utóbbi időben rendszeresen érkeztek Seprőse a központból lázító iratok, s ezeknek fő részük van az izgalom eloldidőzésében. Gyűlést, a kisjenői járás többi községeinek példájára, május 31-én akartak tartani a seprősi szocialisták, s erre a főszolgabíró meg is adta az engedélyt. Itt történt volna az egyesület megalakítása.

A seprősi szocialisták Matye Józsefet tekintették vezérükül. Hetek óta bujkál ez a népközt és szerez híveket az alakuló pártnak. Folyton izgatta, bujtogatta a csendes vérű földmunkásokat, főleg az utóbbi napokban, mikor már a biróválasztás felé közeledett az idő.

Matye József szeretett volna bejutni a birói székbe, egyrészt, hogy egyéni híuságát kielégíthesse, másrészt, hogy hatalmával jobban együtt tarthassa a pártot s minden lehető engedményt kieszközöljön a szocialistáknak. A terv tehát az volt, hogy Matye Józsefet minden áron biróvá kell tenni, még erőszak árán is.

Ilyen körülmények közt lépett fel Matye József a régi biróval, Perv Flóriánnal szemben, aki mellett a józanabb elemek foglaltak állást. Mindkét párt tanácskozott, szervezkedett, mindkét párt egyenlő erejűvé nőtte ki magát s így közlőrl sem lehetett megmondani, hogy a szocialistáké lesz e a diadal, vagy pedig a másik párt marad győztesnek.

A biróválasztás.

Ilyen izgatott hangulat mellett Csukay Gyula kisjenői járási főszolgabíró előre gondoskodott a seprősi csendőr-különítmény megerősítéséről, mely a mai napon így kilenc csendőrből állott.

A biróválasztás délelőtt 10 órakor vette kezdetét. A választás vezetésére maga a főszolgabíró ment ki Seprőse. Már reggel kilenc óra előtt gyülekezett a nép a városháza előtt s korteskedések és kapacitálások között tanácskoztak a választás esélyeiről.

A birói tisztségre — mint irtuk — négy pályázó volt s a főszolgabíró, márcsak a kedélyek megnyugtatására is, mind a négyet jelölte. A nép ezalatt zajongott és veszekedések közben tárgyait, a lármából csak egy-egy hangosabb felkiáltás hallatszott ki:

— Szetreászka Perv Flora!

— Szetreászka Matye!

Bent a község háza nagytermében, ahol a képviselőtestületi tagok összegyűltek, az utcához hasonlóan izgatottak voltak a kedélyek. A főszolgabíró megnyitotta a választást s figyelmeztette a polgárokat alkotmányos jogaiknak komoly és higgadt gyakorlására. Kijelentette, hogy mind a négy pályázót jelöli.

Erre egyszerre felzúgott az egész terem, bent a képviselő testületi tagok kiabáltak a Perv és a Matye nevet, kint pedig a nép. A felkiáltásokból a többséget nem lehetett ki-venni s így Csukay Gyula főbiró elrendelte a szavazást. A szavazatszedő küldöttség elnökül Rozvány József seprősi földbirtokost kérte föl.

Az izgatottság ekkor kezdett tulajdonképen erőt venni a néptömegben és a választókon. Ezek a teremben zajongtak, a nép pedig a hátuk mögött leste a választás lefolyását, s folyton szaporodott.

Megkezdődött végre a szavazás, amely délutánig eltartott. Rozvány József küldöttségi el-

nök jelentette ekkor a főszolgabírónak, hogy a beadott szavazatok többsége Perv Flóriánra esett, aki hat szótöbbséggel győzött. Csukay Gyula főszolgabíró enunciatla az eredményt, melynek kihirdetését óriási zaj, láрма és kiabálással fogadták.

— *Nu trebuie! Zsosz ku jel!* (Nem kell! Le vele!) — s más ehhez hasonló kifejezések, szitkok illették a megválasztott birót a szocialisták részéről.

Öt halott.

Csukay Gyula főszolgabíró kihirdette az eredményt — délután fél 2 óra volt ekkor — s visszament a terembe, hogy a választási jegyzőkönyvet lediktálja. Alig kezdte meg a diktálást, *öt-hat perc múlva fegyverdördülést hallott: a csendőrök megtették az első lövést.*

A község háza udvarán ugyanis ezalatt a következők történtek:

Mikor a főszolgabíró kihirdette a választás eredményét s a község házára bement, a nép óriási lármába, ordításba tört ki. A láрма akkora volt, hogy a falu széleig elhallatszott s erre természetesen még jobban csődült össze a nép.

Percekig tartott ez a zajongás, kiabálás s ez alatt a tömeg teljesen körülállta a városházát. Gyalázó szavakkal illették a főszolgabírót, a jegyzőt, a képviselőtestületi tagokat, sőt a csendőröket is fenyegetni kezdték.

A tömeg betódult a község háza udvarára s erre a csendőrök is akcióba léptek, hogy a féktelenkedő emberáradatot, mely ekkor *öt-hatszáz főből* állhatott, kiszorítsa.

A folyton lármázó, elvakult sokaság ellenállt a csendőröknek. Fenyegették, szidalmazták ezeket, sőt *egy csendőrt fejbe is vágta*. Az őrsparancsnok erre előbb felszólította a népet a békés távozásra, figyelmeztette őt viselkedésének komoly következményeire, az intő szó azonban nem használt.

A fanatizált tömeg újból fenyegetőzni kezdett, mire az *őrsparancsnok sortűzet vezényelt*. A néptömeg még erre sem mozdult meg helyéről, mire újból lőttek. *A kilenc csendőr nyolc lövést tett a tömegre s a lövéseknek huszonkét sebesültje lett. Ezek közül öten azonnal meghaltak, három ember olyan súlyosan sérült, hogy reggelnél tovább nem élhetnek, tizenötön pedig kisebb-nagyobb sebesülést szenvedtek.*

Az öt halott, valamennyi családost, nős ember, a következő:

Toma Tódor,

Velics József,

Szücs Vazul,

Turkus Juon,

Szücs Tódor.

A csendőrök golyója, az öt halott és a sok sebesült egy pillanatra megrémítette a népet, az ellenállás felhagyására azonban még ekkor sem gondoltak.

Lázadó jelenetek.

Ez az állhatatos, vakmerő magatartása az elvadult tömegnek olyan veszedelmes volt, hogy félni lehetett végzetes eseményektől. Csukay Gyula főszolgabíró elővigyázatosságból gondoskodott a csendőrlétszám megerősítéséről.

Este hat órára már *huszonöt zsendár* volt Seprősen összpontosítva a következő őrsokről: kilenc csendőr volt reggeltől kezdve Seprősen, hét jött Kisjenőrl, kettő Vadászról, kettő Talpasról, kettő Kerülősről s egy Csermőrl.

Ez az erős csendőrlétszám már megbökentette a lázadókat, de magatartásuk nyugodtabb még sem lett. Avval kezdtek ekkor fenyegetőzni, hogy kimennek a földekre, hozzák a mezei munkásokat s ezekkel meg erősödve megtámadják a csendőröket.

Petruccz János községi jegyzőt és Berényi Imre dr. körorvost a nép beszorította egy helyiségbe, honnan nem bírtak kiszabadulni.

A község háza ablakait a választás után fényes nappal valamennyit betörték. Allitól az ablakbeverést Matye József, a szocialisták elbukott bíró-jelöltje csinálta, a csendőrök ezért le akarták őt tartóztatni, de Matye elfutott s azóta nem akadt nyomára, mert a csendőrök a község háza előtt vannak összpontosítva. Ha Matyét megtalálják, azonnal elfogják.

A nép — mint tudósítónk jelenti — a birtokos osztály ellen van leginkább elkeseredve. Már hetek óta a levegőben van ez az elkeseredés, csak az alkalom kellett a kitöréséhez. Ezt most szolgáltatta a bíróválasztás.

Az este folyamán valaki felgyújtotta Czárán Márton seprősi birtokos kerítését, de a tűz csak jelentéktelen kárt okozott.

Különvonat aradi katonákkal.

A zendülés kitöréséről Csukay Gyula főszolgabíró a délután folyamán telefonon értesítette Urbán Iván főispánt és Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánt s egyuttal megkérte őket, hogy katonai segítséget eszközjenek ki a seprősi csendőrök megerősítésére.

Az alispán Darányi János aljegyző társaságában azonnal a várba hajtatott s ott Lehmann Vince dandárparancsnoknak előadták a Seprősen történeteket s intézkedést kértek tőle arra, hogy a szükséges katonai erő Seprőse kimehessen.

A dandárparancsnok teljesítette a kérést s néhány perc alatt indulásra készen álltak a katonák. Nehezükre esett a fegyverkezés, mert egész délelőtt ezredgyakorlaton voltak. A 10. 11. és 12-ik századokból alakítottak egy hadilétszámú századot, mely Csobán Mihály százados vezénylete alatt este fél 8 órakor különvonaton indult el Seprőse. Csobán százados volt az, aki 1898-ban az ujszentannai lázadás alkalmával is az oda kirendelt század élén állt.

Az esti órákban — táviratozza tudósítónk — a faluban teljes csend van. Nyolc óra felé az a hír volt a faluban elterjedve, hogy a lakosság fegyveresen készül a csendőrség ellen, éjfélig azonban semmi sem történt.

Kiküldött tudósítónk

telefon-jelentése.

Seprős, május 8.

Éjjel 1 óra.

Az arad-csanádi vasutak különvonata, mely a 33-ik gyalogezred egy hadilétszámú századát vitte, este fél 8 órakor indult el az aradi állomásról. A Perronon Dálnoki Nagy Lajos alispán, Schill József főjegyző, Boros Iván tb. főjegyző és Faragó István aljegyző várták a megye részéről a katonaságot.

A különvonatot Haberéger Lajos acsev. forgalmi tiszt vezette. A különvonat három harmadosztályu, egy vegyes első és második osztályu kocsiból és egy lókosiból állott. Mindegyik kocsiban 35 ember foglalt helyet. Borosjenőig csupán két állomáson álltunk meg: Ujszentannán és Világoson, ahol tehervonatokat kellett bevarnunk. Világostól megállás nélkül ment

a különvonat Borosjenőig, ahol a csermői szárnyvonalra mentünk át.

Csermőn óriási néptömeg várta a különvonatot az állomáson. Mintegy négy-öt száz főnyi embertömegem kellett áthaladnunk, míg elértük kocsijainkat, amelyek Seprőse vittek. Huszonkét előfogat várt a csermői állomáson és még vagy két-három urasági fogat. Egy kocsiban nyolc baka ült, az első kocsiban a százados s egy tiszt, az utolsóban szintén két tiszt.

Néhány perccel esti 10 óra előtt érkezünk meg Csermőre, melynek főutcáján vágatva ment végig a huszonkét kocsis. A község végén Csobán százados megállította a menetet s utasításokat adott ki a további menetre vonatkozólag. Innen kezdve a kocsik egymástól két lépésnyi távolságban felváltva, ügetve és lépésben haladtak Seprősig.

A katonai kirendeltség négy tisztből és száz két emberből áll. A század parancsnoka Csobán Mihály százados, rajta kívül Kastner és Palliardi főhadnagyok, Meiszner hadnagy és Auer tiszthelyettes vannak a csapat élén.

A katonaság megérkezése.

Éjjel fél 12 volt, mikor a katonaság Seprőse megérkezett. A falu egészen csendes, a kocsik zörgésére egész uton egy kutyaugatás sem hallatszott. Ember nem jár az utcán, csak a község háza előtt találkoztunk a csendőr-őrjáratral és két éjjeli őrrrel.

A házak is csendesek, még az udvaron sincs ember. Az egész hosszú utcában csak néhány házból látszik világosság: ott halottak fölött virasztanak, vagy sebesültet ápolnak.

A katonákat a község házában, az iskolában és a vendéglőben szállásolták el, három tiszt Fejér József birtokosnál, kettő a postán van elszállásolva.

Seprőse 4700 lakosa van; ennek körülbelül negyedrésze magyar, a többi román. A románok nagy része szegény, de vannak közöttük vagyonosabb földesgazdák.

Az ostrom.

A község háza saroképület, hosszú folyosója van, melyre a választási terem is nyílik. Itt, a folyosó falánál folyt le a zendülés legborzasztóbb része: a csendőrök lövése. A kilenc csendőr a folyosó fala mellett állott sorban egymás mellett, hogy a tömegnek a község házába való betódulását megakadályozzák.

Az izgatott tömeggel nem lehetett birni, vakmerő bátorsága annyira ment, hogy megfogták a csendőrök szuronyait s ártalmatlanná akarták őket tenni.

Ekkor az őrsparancsnok kiadta a vezényszót:

— Szuronyt szegezz! Az attak nem sokat ért, mert a csendőrök szuronyát lefogták. Még egy ilyen sikertelen attak, miközben Serfőz Ferenc csendőrt lábán egy bottal megütötték. Ekkor Guttmann Adolf apáti-i csendőrparancsnok, aki a különítményt Nagy Mihály seprősi őrsvezetővel vezérelte, harsány hangon kiáltotta:

— Tűz!

A fegyverek megszólaltak, kilenc csendőr közül öt lőtt, a többinek szuronyát az emberek fogták, löni nem bírtak.

A lövés két embert ölt meg, a két fő-

kolompost: Toma Tódort és Velics Józsefet. Ezek voltak azok, akik a szurony-attak után támadásra biztatták a népet:

— Jertek, támadjuk meg a zsandárokat, ugysem szabad nekik löni!

A halálos lövésekről nem vett tudomást a felizgatott néptömeg. Guttmann Adolf őrsparancsnok, miután

— Tűzet szüntess-t vezényelt, a csendőrök lebecsátották fegyvereiket. A tömeg azonban újból fenyegetődött és újból támadott, az őrsparancsnok pedig újból tűzet vezényelt. A második sortűz három lövéssel és három ember halálával járt.

A halottak.

A halottak közül kettő még most a késő éjjeli órákban is a község házában fekszik. A lépcső mellett Velics József teste köpönyeggel letakarva, az udvar közepén pedig Toma Tódor azon véresen és abban a helyzetben, ahogy a halálos lövés után összeesett. A vizsgálat megköveteli, hogy az agyonlőtt ellenállót érintetlenül hagyják a vizsgálat megejtéséig.

Mialatt a különvonat megérkezett, újabb két halottja lett a zendülésnek. A sebesültek közül kettő:

Szucs Péter

Sipos Tógyer

meghalt. Velük együtt már hét halott van.

A zendülés főkolompója: Toma Tógyer öt gyermek atyja. A másik bujtogató Velics öt évet ült a szamosújvári fegyházban.

Eddig tizenegy súlyos sebesültről tudnak; de vannak, akik eltűnték sebeiket, mert attól tartanak, hogy bajuk lesz. A sebesültek között van egy asszony és egy gyermek, akit nem ismernek. Egy gyermeket véres ruhával láttak az utcán végigszaladni.

A sebesültek közül a következők neveit tudják: Hencs Péter Doli, Gábor Pável, Perv György, Szelessán Péter, Orge Juon, Hencs Simon, Velics Mihály és a felesége, Turkus Péter és Szucs Mihály.

Az éj folyamán a katonák és csendőrök fölváltva tartanak őrsjáratot. A katonák teljes hadi felszereléssel, zász és tőlénnyel vannak ellátva. A karhatalom költségét a vármegye fogja viselni. Maga a különvonat, a mely a katonákat kivitte, 139 korona 53 fillérbe került. A katonaság előreláthatóan három-négy napig marad Seprősen.

A vizsgálat.

Holnap Seprőse érkezik Budapestről dr. Dalmady Géza honvéd hadbíró-százados, aki a vizsgálatot vezetni fogja. Ugyancsak holnap reggel mennek Aradról Seprőse dr. Dálnoki Nagy Lajos alispán és dr. Meszlényi Antal kir. ügyész.

Erdekes, hogy Csukay Gyula főszolgabíró tegnap fenyegető levelet kapott, a melyben a szocialisták azt írják: ha nem adják nekik a környéken levő földeket harmadába, kiteszik a birtokosokat a faluból.

A népnek, — mint itt beszélnek — az a szándéka, hogy megvárja, míg a csendőrök eltávoznak Seprősről s akkor kegyetlen mérszárlással fognak boszút állani a halottakért.

Az alispán megkeresésére a nagyváradi posta- és táviró-igazgatóság intézkedett, hogy Seprős és Arad között egész éjjel telefon-összeköttetést tartsanak fenn.

Egy seprősi birtokos, aki a zendülés idején Aradon tartózkodott, annak előzményeiről lapunk egy munkatársa előtt a következőket mondotta:

— Seprősen hosszabb idő óta tart a két bírójelölt pártja között a küzdelem: *Perv* Flórián, akit most megválasztottak, körülbelül másfél év óta bírókedik Seprősen. Katonaviselt, értelmes ember, a katonaságnál szakaszvezető volt. A mint a bírói székre jutott, erélyesen fogott a község szennyeseinek tisztogatásához és szigorúan bánt el azokkal, akik azelőtt mindent megengedtek maguknak. Ez persze nem tetszett ezeknek s a bíró ellenségei *Pervnek* elődjét, *Matye* Józsefet kivánták vissza, akit annak idején *felüggesztették állásától*, hivatalos hatalommal való visszaélés és szabálytalanságok miatt. Ezt a pártot erősítette azóta terjedő szocializmus. *Pervet* ez év elején választották meg újra, de a választást meg kellett semmisíteni, azon formahiba miatt, hogy a választást a kitűzött határidőnél egy nappal hamarabb tartották meg. A megsemmisítés folytán rendelték el az új választást, a melyen *Matye* pártja próbálkozott meg és a mely ily megdöbbentő eseményekre vezetett.

Az én nézetem szerint — folytatta — a zendülésnek nem tisztán a szocializmus az oka, habár annak része van benne. A szocializmus azóta erősödött meg Seprősen, hogy a budapesti bujtatók egymást váltották fel. De a zendülés okai nemcsak a szocialisták, hanem a lakosságnak az a rétege is, a mely az erélyes bíró alatt nem cselekedhetett kénye-kedvére mindent. A legutóbbi választás alkalmával is nagyon kritikus volt a helyzet, de ekkor szép szóval még le tudtuk a népet valahogy csillapítani.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* Utolsó előadás. *Katalin* mai előadásával befejeződött a közsínház szezonja. Hat hétig most szünet lesz, azután a nyári szinkörben fog játszani a társulat. A mai előadásnak természetesen ünnepi színezete volt. *Zilahynét* és *Rózsa* Lilit percekig tartó tapssal fogadták, felvonások végén zajosan hívták ki mindkettőt. *Rózsa* Lilinek öt csokrot nyújtottak fel. A közönség szívesen hallgatta a gyönyörű zenéjű operett jó előadását s azzal a romantikus érzéssel távozott a színházból, mely ilyen alkalmakkal rendszerint a szívek nehezedik.

* A Tarka Színpad megnyitása. Holnap, pénteken nyílik meg *Lówy* Ignác kágyházi helyiségében az aradi Tarka színpad. A *Csiky* László igazgatása alatt álló színház fölve, hogy szigorúan családias műsora van, mely e mellett sok mulatságot és élvezetet ígér. Az előadás kezdete este fél kilenc órákor. Belépő-díj egy korona. Az első előadás műsora ez:

1. Beharangozó. Prolog, írta *Farkas* Ferenc; szavalja *Jávor* Aranka. 2. A Bajazzok prologja. Eneklé *Erczkövi* Károly baritonista. 3. Kuplák. Eneklé *Kacér* Erzsi, magyar sanszonett. 4. *Timár* Béla kuffé-komikus kupléi. 5. Enekszámok. Előadja *Domy* Ilona operett énekesnő. 6. Kuplák. Eneklé *Miklós* Gyula burleszk-komikus, a Magyar Színház volt komikusa. 7. Fregoli jelenetek. Bemutatják *Djelma* nővérek. 8. Első vihar. Bohóság egy felvonásban. Szereplők: *Margittay* Gyula szalon színész és *Jávor* Aranka vígjátéki naiva.

Ezután szünet következik, melyet a következő műsor követ:

1. *Kacér* Erzsi énekszámai. 2. *Abránd*. Eneklé *Erczkövi* Károly. 3. *Domy* Ilona éneke. 4. *Timár* Béla kupléi. 5. Egy francia énekesnő felépte. 6. *Caek-Wack*. Tánccolják. *Djelma* nővérek. 7. *Ferde* világ. Operett egy felvonásban. Szereplők: *Timár* Béla és *Domy* Ilona.

A társulatnak az említettekön kívül tagjai még *Csiky* László, *Lisko* Piroška és *Neszmélyi* I. karnagy.

* A nagyváradi színtársulat Gyulán. Május 17 én lesz a szezonzáró előadás a nagyváradi Színgigeti színházban s a színtársulat másnap megy Gyulára. Gyulán megjelentek már *Somogyi* Károly előleges színházi jelentései óriási plakátokon. Negyven előadásra hirdetett bérletet Somogyi s már is sok előjegyzés történt.

Egy havi közigazgatás.

(A megyénél. — Személy- és vagyónbiztonság. — Szocialista mozgalmak. — Az ex lex. — Athelyezett adóhivatal. — Egy ut bonyodalmai — A városnál)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Aradmegye és Aradváros közigazgatási-bizottságai ma tartották rendes havi üléseiket, melyek kiemelkedőbb ügyeiről a következőkben számolunk be:

Dél előtt 9 órákor ülésezett a megye közigazgatási-bizottsága *Urbán* Iván főispán elnöklése alatt.

Az alispán jelentése szerint a személybiztonságot az elmúlt hó folyamán 9 esetben veszélyeztették, melyek közül a tettes 7 esetben megkerült. A vagyónbiztonságot 37 esetben veszélyeztették, s 28 esetben kinyomozták a tettest.

Több községben — jelentette az alispán — szocialista mozgalom jelentkezett, s több helyen népgyűlést tartottak. Ez részben a budapesti, részben az aradi izgatók munkájának eredménye. A mozgalom eddig általában nem komoly természetű.

Részvétellel hangon emlékezett meg az alispán *Issekutz* Károly dr. kitűnő főorvosnak, a közigazgatási bizottság egyik legrégebbi tagjának elhunytáról. Az ülés végén a főispán indítványára részvétét fejezte ki a bizottság a haláleset felett, s erről az elhunyt családját értesíti.

Urbán Iván főispán bejelenti az ex lexrel kapcsolatos intézkedéseit. — Utasítás: adott a főszolgabíróknak, hogy minden olyan ügyiratot, melynek végrehajthatása iránt kérelem merülne fel, terjesszék vissza a pénzügyigazgatósághoz. Nincs ok arra, hogy a pénzügyigazgatóság működése iránt kételyvel legyenek, de a rendkívüli állapot szükségessé teszi az elővigyázat.

Schill József főjegyző bejelentette, hogy a *pankoti* adóhivatal július 1-től *Világosra* helyeztetett át.

Hosszadalmasan foglalkoztak egy ut bonyodalmassal. Az ut a lovrini erdőn, *Atel* Lajos báró uradalma alatt vezet keresztül, s azt *Brank* Vaszille és *Ignát* Simon borossebesi lakosok, szolgalmi joguk révén, használhatták. 1895-ben az uradalom eltiltotta az ut használatától a nevezetteket. Erre ezek a közigazgatási bizottsághoz fordultak, mely megállapította a szolgalmi jogot. Az uradalom ekkor kijelentette, hogy hajlandó egy másik uton hidat építeni, hogy az használható legyen, s *Brank* és *Ignát* elfogadták az ajánlatot. A hegyközség azonban nem volt hajlandó a hidat fenntartani, s így az ügy a közigazgatási bizottság elé került. A bizottság, miután *Brank* és *Ignát* lemondtak, az ut használatáról, kimondta, hogy szolgalmi joguk elismerése csak addig tart, amíg a hid felépül.

Az ülés egyéb tárgyairól lapunk más helyein írunk.

A város közigazgatási bizottsága délután 4 órákor tartott ülést a városházán. A gyűlésnek semmi kiemelkedőbb tárgya nem volt, sőt vita is egy volt csupán, s ez a polgármesteri jelentés nyomában indult meg. Itt ugyanis *Müller* Károly szövegétette azt, hogy a rendőrségnek és pedig különösen a külvárosinak erélyben és eredményre vezető munkájában nem lehet megbízni. Megtörtént az ő *gáj-külvárosi* szövegében, hogy a poszton álló rendőrtől száz lépésnyire villamvilágítás mellett ástak ki a földből szöllő-oltványokat s a tettesek ma sincsenek meg, sőt talán nyomozás sincs. Kérde, hogy minek fizetnek a város polgárai 61 százalékos pótdót, ha a vagyónbiztonságát nem tudják megvédeni? Törödjék el a pótdót s

akkor védje mindenki bunkóval a maga jószágát.

Meszlényi Antal dr. és *Institoris* Kálmán polgármester válaszoltak *Müller* Károly megjegyzésére avval, hogy a rendőrség minden feljelentés alapján megindítja a nyomozatot, ez itt sem maradt el; de történt már Aradon szöllőoltvány lopás, amelyek tetteseit csak két év után sikerült elfogni.

A bizottság erre tudomásul vette a polgármester havi jelentését.

A szakelőadók jelentéseinek meghallgatása után tudomásul vették a város múlt évi zárszámadását s evvel a gyűlés véget ért.

Jelen voltak az ülésen *Urbán* Iván főispán elnöklése alatt, *Institoris* Kálmán polgármester, *Varjassy* Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő *Farkas* Győző pénzügyigazgató, *Kádas* Kálmán főjegyző, *Reicher* Károly főügyész, dr. *Posgay* Lajos főorvos, *Lócs* Rezső tanácsos, dr. *Meszlényi* Antal kir. ügyész, *Keller* Izsó főmérnök, továbbá a bizottsági tagok közül: *Bing* Ede, *Hegedüs* László, dr. *Marschall* Lajos, *Müller* Károly, *Otenberg* Tivadar, *Robitsek* Árpád, dr. *Steinhardt* Mór.

A pékek sztrájk előtt.

(Sikertelen békéltetés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Az aradi péksegédek bérmozgalmában az e célra külön alakult békéltető-bizottság meghozta határozatait, mely a segédek által felállított hétrendbeli követelés közül kettőnek teljesítését megtagadta.

A békéltető-bizottság üléséről a segédek képviselő hat szaktárs avval távozott, hogy a megállapodásokat közölni fogják társaikkal s ezek elhatározását a bizottságnak tudomására adják. Ma megtörtént ez, a segédek várakozás ellenére kijelentették, hogy a békéltető bizottság megállapodását nem fogadják el, miután azokat nem találják kielégítőnek.

A munkaadók tudvalevőleg a segédek kérelmei közül a következő kettőnek teljesítését tagadták meg: nem járultak ahhoz, hogy a segédek természetben való ellátás helyett pénzbeli ellátást kapjanak, hanem azt kívánták, hogy ez szabad egyezkedés tárgya legyen. Abban az esetben pedig, ha az ellátást természetben kapják a segédek, a mesterek az élelmezést reggelivel megjavítják. A másik kérelem, melynek teljesítését a munkaadók szintén megtagadták, az volt, hogy a bérmozgalmában résztvevőket emiatt három hónapon belül elbocsátani ne lehessen.

A segédek nem nyugodnak meg abban, hogy követelésüknek e két fontos pontját nem teljesítik a munkaadók. — Bérmozgalmuknak egyik fő célja az volt, hogy az ellátást ne természetben, hanem hetenkint pénzben kapják s a mesterek éppen ennek teljesítését tagadták meg. Fizetési feltételeik precizen különben a következők: az eddigi 13 korona heti bérnek, melyből 6 korona fizetés, 7 korona táppénz számba ment, olyan formában leendő felemelése, hogy a fizetés 20 százalékkal növeltesék, a táppénz pedig 12 koronában állapittassék meg.

A segédek szerint azok a követelési pontok, amelyekhez a mesterek hozzájárultak, olyan feltételek voltak, amelyek teljesítésére a munkaadót a törvény egyébként is kötelezi. — Ezek betartása tehát nem jótétemény, hanem kötelesség.

A segédek bejelentését, hogy a békéltető-bizottság megállapodásaiban nem nyugodnak meg, tudomására hozták a munkaadóknak, ezek pedig kijelentették, hogy további engedelményeket nem hajlandók tenni. Ennek folytán a segédek abban állapodtak meg, hogy hoinap,

pénteken délután 4 órakor gyűlést tartanak a városháza kistermében, amelyen *helyzetükről* fognak tanácskozni, s ha kérelmüket nem teljesítik, *kimondják a sztrájkot*. Délután 6 órakor, a munkaidő kezdetén már nem fognak dologba állani.

Green Nándor t. főkapitány a bérmozgalom eme fordulatáról értesítette az aradi iparfelügyelőséget, ez pedig jelentést tesz arról a kereskedelemügyi miniszternek.

Az Aradon dolgozó péksegédek száma jelenleg ötvennégy. A sztrájk tanyája a *Három nyolcas* vendéglő lesz.

SPORT.

+ Az Aradi Tornaegyesület, mely a télen át Aradváros polgármesterének és iskolaszék elnökének, továbbá Millig József iskolafelügyelő és Almási T. Pál polgáriiskolai igazgató szivességéből a polgáriiskola tornacsarnokát használta, holnap tartja ott az utolsó tornaóráját, amennyiben hétfőn már visszaköltözik az ujonnan átalakított díszes liceumi tornacsarnokba. A tornászok házigazdájuktól elbucszni óhajtván, ünnepélyes estét rendeznek a tiszteletükre s bemutatják a Budapesten végzendő versenygyakorlatokat. E végből tisztelettel felkérem az összes tornásztársaimat, hogy holnap, péntek esti tornaórán teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagy Sándor titkár-művezető.

+ Országos tornaünnep. A maga nemében páratlan fényes lefolyásának ígérkezik a Magyarországi Torna Egyesületek Szövetségének pünkösdi nagy ünnepe. A vidéki egyesületek színe-java, azok közt az Aradi Tornaegyesület s a főváros legkiválóbb sportklubjai bejelentették részvételüket a tornaversenyre, s hatodfélszázra tehető azok száma, kik a tornaversenyen minden bizonynyal résztvesznek; oly szám ez, melyhez hasonló a milleniumi év kivételével eddig nem fordult elő. Az ünnepélylyel kapcsolatban nagy sportkiállítás rendez a Budapesti Torna-Klub, melyen a magyar sportemberek legkiválóbbjainak díjai mellett a magyar sportipar termékei állítatnak ki a városligeti jégpálya hatalmas csarnokaiban.

Iskola, tanító és diákok nélkül.

(A tanfelügyelőség tapasztalatai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

A kurtakéri tanügyi állapotokra nagyon furcsa világot vet az a jelentés, melyet Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő terjesztett elő az Aradmegye közgazgatási bizottságának mai ülésén. Az eset szomorú tényről ad számot, de mindamellett mulatságos is.

Április 25-én történt, hogy Kovács Lajos segéd-tanfelügyelő meglátogatta a kurtakéri gör. keleti iskolákat, számszerint kettőt. Betért az egyikbe, s néma csend fogadta. Nem talált sehol egy lelket sem: *nem volt ott sem tanító, sem pedig a tanulók.*

Erre átment a másik iskolába. Ujabb meglepetés várt reá olyan formán, hogy hasonlóképpen üres volt az iskola. *A tanító és a tanulók itt is hiányoztak.*

A különös esetről értesítette a lelkészt, ki-vel együttesen jegyzőkönyvet vett fel. Maga elé idéztette a két tanítót, kik egybehangozóan igen furcsán okolták meg a dolgot. A tanulók — mondták — olyan gyéren jelentkeztek, a tanítás pedig annyira előhaladott, hogy *nem volt érdemes elbárást tartani.*

Erre megnézték az osztálynaplót s ott azt találták, hogy április hó 4-től 24-ig egyetlen tanuló sem volt mint hiányzó bejegyezve. Ez azt bizonyította, hogy vagy tényleg nem hiányoztak a tanulók, vagy pedig egyáltalában számon sem tartották őket. Így a tanítók dilemmába jutottak s elárulták, hogy példátlan módon hanyagul vezették az iskolákat.

A tanfelügyelő kérte a közigazgatási bizottságot, hogy hatalmazza fel erélyes megtorló intézkedések foganatosítására. A közigazgatási bizottság a felhatalmazást meg is adta.

A halálba kergetett tüzér.

(Följelentés a honvédelmi miniszterhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Közlöttük az utolsó leveleit Szegfű Sándornak, a bécsi arzenálban öngyilkossá lett aradmegyei származású tüzérkaplárnak: a szerencsétlen fiu utolsó üzenetét szüleihez, amelyben elmondja, hogy cseh őrmesterének durva magyargyűlölete, kegyetlen bánásmódja s üldözése okozta az önkéntes halálát.

Az öngyilkos fiu apja: Szegfű Jakab tövis-egyházi gazdatiszt, most följelentést tett Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszternél a brutális, magyarfáló őrmester, továbbá mindazok ellen, a kik felelősek abban, hogy a fiut az öngyilkosságra kényszerítették.

A följelentés szószerint így hangzik:

Nagyméltóságú magy. kir. Honvédelmi Miniszter Ur!

Fiam, néh. Szegfű Sándor aradmegyei, pusztatóvisgyházi illetőségű magyar állampolgár, védkötelezettségének a bécsi arzenálban állomásozó 42. sz. tábori tüzérezrednél (Division Artillerie-Regiment N. 42.) tett eleget, hol ezen ezred 1-ső ütegénél mint lövegrányító (Geschützvormeister) a három évi tényleges szolgálati időnek immár harmadik szolgálati évét töltötte.

Szerencsétlen fiam f. évi április hó 24-én szolgálati fegyverével öngyilkossági szándékkal megölte magát, minek folytán két napi kínos szenvedés után el is hunyt.

A mint szerencsétlen fiamnak szószerinti másolatban idecsatolt, hátrahagyott két leveléből kitűnik, az öngyilkosság közvetlen okát azon igazságtalan, rossz bánásmód okozta, a melyben feljebbvalói, különösen pedig Rizzának nevű tüzemestere által részesült, s a mely azért is vált elviselhetetlenné, mert néhai fiam ügyét úgy a század-, mint az ezredparancsnok urak feületesen, egyoldalulag bírálták.

A másolatban idecsatolt levelek súlyos vádakat tartalmaznak a már említett Rizzának nevű tüzemester ellen, de egyszersmind szomorú fényt vetnek a fegyelmi ügyek elbírálásának módjára is, amelynek fiaink a cs. és kir. hadsereg kötelékében kitéve vannak.

Ezen levelek tartalmának valódiságához kétség nem fér, minthogy azok a halálra már elszánt engedelmes fiamnak hozzám és nőmhöz mint szerető szülőihez intézett utolsó szavai, a melyeket halálával meghitelesített.

Egyrészt felejthetetlen fiam iránti kegyelemem, másrészt a jogos közérdek megóvása készítet arra, hogy elégtételt keressek mindazokkal szemben, kik közvetlenül, vagy közvetve, szándékosan feületességük vagy gondatlanságuk által vétkesek abban, hogy fiam ügye igazságtalanul lett elbírálva, hogy gyermekünk bántalmazva, üldözve, büntetve, emberi és katonai önértékében, magyar hazafias érületében mélyen sértve, érzékenyen keserítve, halálba kergetve lett.

Esedezem ennél fogva Nagyméltóságod előtt, miszerint kegyeskedjek a nagyméltóságú cs. és kir. hadügyminiszter ur ő excellenciájánál a fiam ügyében megejtendő szigorú vizsgálat elrendelését s mindazoknak — akik arra okot szolgáltatnak, — szigorú megbüntetését kieszaközölni és a folyamatba teendő eljárás eredményéről mély tisztelettel alulirottal értesíteni.

Mély tisztelettel a nagyméltóságú Honvédelmi Miniszter ur ő Excellenciájának

legalázatosabb szolgálja

Szegfű Jakab.

Ritkán volt nagyobb szükség arra, hogy szigorú, gyors és erélyes vizsgálatot indítsanak meg, mint most. Nem csupán a Szegfű Sándor esetéről van szó. De ha ebben a szülők, s a megsértett magyar érzés elégtételt nem kap, akkor egy magyar ember se fogja katoná-

fiát biztonságban tudni az osztrák földön s nem tudja, melyik cseh, vagy morva őrmesternek jut az eszébe, hogy addig kinozza, amíg az a szolgálati fegyverével nem öl. Remélhető, hogy a magyar honvédelmi miniszter nem fogja tűrni, hogy a *Feuerwerker Rizzanék* jókedvétől függjön azon katonák sorsa, akiknek akár saját akaratukból, akár azonkívül, osztrák földön kell a véradót lefizetni.

TANÜGY.

(—) Iskola látogatások. Varjassy Arpád kir. tanácsos, aradi tanfelügyelő a múlt hónapban meglátogatta az arad-gáji községi, az arad-gáji román, a Hasszinger és kapu-utcai leányiskolákat és az izraelita népiskolát s ezek közül a gáji községi, a Hasszinger utcai leány- s az izraelita népiskolákban tapasztalt kiváló tanítási eredmény felett a város közigazgatási bizottsága előtt elismerését fejezte ki.

Az új püspök fogadtatása.

(Hazatérés a fölszentelés után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Papp I. János, az aradi görög keleti román egyházmegyének immár felszentelt püspöke, ma délután négy órakor érkezett meg Nagyszebenből, a felszentelésről. A püspököt az egyházmegye és az egyházközség képviselői ünnepiesen fogadták, de a legegyszerűbb formák között. Messze elütt ez attól a fogadtatástól, a melyben a néhai Goldis József részesült, a kit bandérium, a fogatok végevárhatatlan sora, s az egyházmegye minden részéből összegyűlt nép várt és ünnepelet, de az új egyházfő maga kérte, hogy minden fogadtatást mellőzzenek.

A felszentelés aktusa, a mint ujabban jelentik, Nagyszebennek egy külvárosi templomban folyt le, miután az érseki székesegyház le van rombolva, hogy helyére újat építsenek. A fölszentelés tulajdonkép két napig tartott. Tegnapelőtt a kánonok szerint való „bevezetés” történt, tegnap pedig a tulajdonképeni felszentelés, a melyet Metianu János érsek és Popea Miklós karánsebesi püspök végeztek. Az érsek rövid beszéddel szentelte föl a püspököt, a ki erre szép, nagy egyházi tudásra valló beszédet tartott, megköszönve a püspöki karnak az ő fölszentelését.

A fölszentelésnél nagy közönség volt jelen, közöttük az aradi szentszék képviselői: Trucea Péter, Oncu Miklós dr., Hamsea Agoston arki-mandrita, továbbá Popovits György, Beles Vazul és Traulesku János dr. esperesek. Mangra Vazul nem vett részt a felszentelésen.

Délután Metianu János érsek az új püspök tiszteletére diszebedet adott, a melyre hivatalosak voltak: a püspöki kar, az aradi szentszék kiküldöttei, a nagyszebeni érseki és püspöki szentszék tagjai. A diszebeden több felköszöntő hangzott el az új püspök egészségére.

Ma reggel utazott el Papp I. János püspök és kísérete Nagyszebenből. Utjában az első fogadtatás a soborsini állomáson érte, a hol a marosmenti és bánáti papság nagy küldöttségének élén Zsivuleszku Prokop radnai esperes üdvözölte. A mária-radnai állomáson Hamsea Vojk lippai esperes üdvözölte, ugyancsak küldöttség élén a püspököt. Papp I. János mind a két küldöttségnek melegen válaszolt.

Az aradi pályaudvaron nagyszámu, többnyire románokból álló publikum várta. Kíváncsi az állomásra az aradi román papnevelő és tanítóképző ifjuság is. A vasuti kocsiából le szálló püspököt Csorogár Román papnevelő igaz-

Kölcsey - egyesület
Aradon

galó üdvözölte hosszabb lelkes beszéddel, kifejezve a hívek örömet és ragaszkodását. Papp I. János meghatottan köszönte meg a fogadtatást.

A vasutól a püspök és kísérete a székesegyházba hajtatott. Az első kocsiában a püspök ült *Hamsea* Ágoston arkimandritával. Papp I. János ezuttal először viselte a püspöki jelvényeket, az aranyzinóros főveget, a lilaszin belső köpenyt, s az arany keresztet. A bevonulás alatt szólalt meg először a székesegyház *uj harangja*, a melyet az új püspök adományozott.

A székesegyházban a püspök rövid imádságot mondott, azután az aulába hajtatott. A püspöki palotában a román felsőbb leányiskola növendékei várták, s egyikük csinos beszéd kíséretében diszes csokrot adott át Papp I. Jánosnak; az aradi egyházközség küldöttsége nevében *Vácán* Traján plébános üdvözölte. A püspök meleg szavakban válaszolt, azután lakosztályába vonult vissza, hogy kipihenje az ut fáradalmait.

A beiktatás — a mint immár végleg megállapították — vasárnaphoz egy hétre, május 17-én lesz, s azt, mint érseki mandatárius, *Rosca* Eusebius dr. protoszcincellus, a nagyszombeni papnevelő igazgatója fogja végezni. A beiktatóval kapcsolatos ünnepélyek a lehető legszűkebb keretben fognak mozogni. A beiktató nagymise után *fogadtatások* lesznek, utána pedig *disztribúció*. Ennek helye és programja még nincs megállapítva, azonban valószínű, hogy azt a püspöki aulában tartják meg, s arra a hatóságok vezetőin kívül csak a szentszék és az egyházmegyei zsinat tagjai lesznek hivatalosak.

A beiktató napján adja ki az új püspök első pásztorlevelét. Ugyancsak ez alkalommal, — a mint ez szokásos, — püspöki jogait először gyakorolva, *három felszentelést* fog végezni, *Zsivuleszku* Prokopot esperessé, *Mihulín* Virgil diakonust lelkészszé és végül egy végzett papnövendéket diakonussá szentel föl.

Mikor a tiszték mulatnak.

(Götterhalte és Kossuth-nóta.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

A válságos politikai viszonyok hullámai folytonosan csapkodják mostanság a Kossuth-nótát meg a Götterhaltét. Csaknem mindennap felszínre kerül egy-egy újabb nóta hecc, hol a Kossuth-nóta, hol a Götterhalte hangjai mellett.

Rendkívül érdekes és bizonyára sok port fog fölvenni az az eset, mely a minap Nagyváradon, tiszték között történt s mely konfliktus most felsőbb katonai hatóságok elé került elbírálás végett. A Zöldfa vendéglő éttermében hangos este volt a minap. Katonazene mellett vigadtak a társaságok. A programban természetesen valcerek, német számok szerepeltek nagyobb részt, mert jelen volt a háziezred tisztikara csaknem teljesen. Egy asztalnál, a közös tisztéktől külön, magyar honvédtiszték ültek. A jó társaságot zavarták mulatságaiban a rezes banda folytonos idegen áriái. Magyar embernek magyar nóta kell, azt szerettek volna ők is hallani.

Csakhamar volt cigány. Ahogy szünetet tartott a katonazene, a cigányok magyar nótákat játszottak a jókedvű asztalnak. A társaság egyik tagja a nagyváradai tisztikar egyik fess, deli alakja, egy honvédfőhadnagy volt. A cigány a Kossuth-nótát kezdte huzni s a főhadnagy ekkor átment a közös tiszték asztalához, hogy meghívja őket társaságukba, melyben nők

is voltak. Bemutatkozott a legidősebb tisztnek, a 37-ik ezred egyik kapitányának, mire a kapitány mérgesen így vágott vissza a főhadnagy meghívására:

— *Schauen Sie, dass Sie weiterkommen!*

A kapitány e szavakkal utasította el asztalától a főhadnagyot, ki szó nélkül ment vissza társaságába. A mulatságot ez a kínos incidens természetesen megzavarta, pár perc múlva a honvédtiszték ott hagyták a vendéglőt.

A kapitány erős osztrák szellemű ember lévén, nem elégedett meg a főhadnagynak adott éles kifejezésével, hivatalos kázust csinált az afférből. A főhadnagyot följelentette hatóságánál másnap följelentette. Az eset nagy feltűnést keltett a helyőrségben, valamennyi tiszt erősen tárgyalja az incidenst s nehezen várják a fejleményeket.

Följelentés Mangra ellen

a kultuszminiszterhez.

(A felfüggesztett belényesi tanár.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Hogy *Mangra* Vazul most a legnagyobb egyetértésben van bihari hiveivel, arra már számtalan jelenség mutatott rá. Az alábbi ügy és erre vall, mert Mangrával szemben egy román egyházi férfiú ahhoz az uthoz fordult, a melyhez románok csak a legkritikább esetben fordulnak vallási ügyekben, a vallás- és közoktatásügyi miniszter intervencióját kérte.

Mangra Vazul nagyváradai vikárius *Diamandi* Miklóst, a belényesi román gimnázium tanárát és hitoktatóját felfüggesztette állásától, a miért ez az ismeretes temesvári pör eredménye után azt mondta, hogy *Mangra* nem maradhat váradai vikárius. *Diamandi* a felfüggesztő határozat ellen, amely 66—903 szám alatt hozott, felebbezett az érseki szentszékhez. A szervezeti szabályok szerint minden az érsekség elé kerülő felebbezés csak az illetékes szentszék útján juthat rendeltetési helyére.

Diamandi benyújtotta a nagyváradai szentszéknek 448—903. szám alatt felebbezését, a melyet azonban egyenesen az érseki szentszékhez is beküldött. *Mangra* azonban nem terjesztette föl a felebbezést, még azután se, hogy *Mertianu* érsek ezt megsürgette; április 10-én, a mikor a nagyváradai szentszék összes tanácsai ülést tartottak, arról egyáltalán jelentést nem tett.

Diamandi Miklós erre szokatlan módhoz folyamodott: följelentette *Mangra* Vazul vikáriust *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszternél, a szervezeti szabályzat utolsó paragrafusára hivatkozva, a mely szerint ő felsége és a vallás- és közoktatásügyi miniszter gyakorolják a felügyeletet a nagyszombeni görög keleti román egyház fölött.

Ugyancsak följelentést tett *Mangra* ellen a nagyszombeni szentszéknek.

Római egyházi körökben kíváncsian várják az ügy elintézését. A felfüggesztett tanár *Diamandi* Miklós az egyházmegyének ismert papja, a kit tizennégy évi tanári működés után *Goldis* József azzal tüntetett ki, hogy a *vörös cingulus* viseletét engedte meg neki.

HIREK.

— Egy aradmegyei hitbizomány zár alatt. Az aradi törvényszékhez ma rendkívül érdekes tartalmu kérvényt adott be egy aradmegyei arisztokrata-család tagja, ki apjának *hatezer holdas, hitbizományt képező birtokát zár alá venni kéri*. A kérvényező fiú és apja között régebb idő óta

ellenséges viszony van s a fiú most abból az alkalomból óhajtja a nagyterjedelmű birtok zár alá vételét, mert az apa arra ujabban *százezer koronás kölcsönt* akar fölvenni. A kérelem indokolása az, hogy a hitbizományon rossz gazdalkodás folyik s adóságokkal máris tulterhelve van. A kérelmező fiú aziránt is folyamodik, hogy a mostani *hitbizományi gondnokot a törvényszék mozdítsa el állásától*. Ebből az alkalomból megemlítjük, hogy Magyarországon jelenleg csupán egy hitbizomány van zár alatt: egy gróf *Festetich*-féle birtok.

— Szabadságon. *Institoris* Kálmán polgármester a jövő hónapban hat heti szabadságra megy, melyből négy hetet *Karlsbadban* fog tölteni, kettőt pedig Németországban s ez alkalommal meglátogatja a németországi városoknak drezdai kiállítását is. A május havi közgyűléstől kér szabadságot *Sarlot* Domokos főkapitány is, aki üdülés céljából több heti tartózkodásra szintén furdóbe utazik.

— Aradmegye inségmunkái. A kereskedelmi miniszter az aradmegyei inségesek számára a már megadott segélyen kívül most újabb *20,000 korona államségélyt* utalványozott. Erről a miniszter értesítette Aradmegye közigazgatási bizottságát.

— Az aradi doktor-kisasszony. *Kurtucz* Valéria dr., az aradi orvos-kisasszony folyamodott a városhoz orvosi diplomájának kihirdetése végett, mely a szerdai közgyűlésen fog megtörténni. Az orvosnő Aradon fog praksist folytatni.

— *Lujza* hercegnő és a trónörökös. *Lindau*-ból érdekes hirt hoz ma a táviró. Kevéssel azután, hogy *Lujza* hercegnőnek leánya megszületett, üdvözlő sürgöny érkezett hozzá, még pedig magától a — szász trónörökösktől. A szerencsétlen hercegnő könyezve szorongatta szívéhez a papirlapot s boldogan mondogatta:

— Tehát még sem oly kőszivű ember, mint a minőnek hittem...

A hercegnő környezetében meg vannak győződve arról, hogy ez a sürgöny első jele a hercegnő és a trónörökös közt várható kibékülésnek.

— *Rudnay* Béla jubileuma. Ma huszonöt esztendeje annak, hogy *Rudnay* Béla budapesti főkapitány a közpályán szerepel. Ebből az alkalomból a rendőrség tisztviselői ma délelben tisztelegtek a főkapitánynál, akihez *Pekáry* József főkapitányhelyettes intézett lendületes üdvözlő beszédet. *Rudnay* meghatottan válaszolt és szívélyes szavakban köszönte meg a tisztviselők ovációját. A jubileum alkalmából a rendőrségi tisztikar ajándékkal is kedveskedett a főkapitánynak. Ez egy remekművű album, a mely a tisztikar arcképeit tartalmazza. Az album magyar stílusban készült antik ezüst sarkokkal. Az egyik oldalon *Nyitra* vármegye, a másikon Magyarország, a közepén pedig a *Rudnay* család címerével van ékesítve. *Rudnay* főkapitány életrajzi adatai röviden a következők:

Rudnai és *divékujfalusi Rudnay* Béla 1857. október 2-án született *Szenicen*, *Nyitra* vármegyében. Jogi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte s azoknak befejeztével azonnal a közpályára lépett. *Nyitra* vármegye főispánja 1878. május 7-én nevezte őt ki tiszteletbeli aljegyzővé. Később szolgabíró, fősolgabíró, majd megyei főszámvéve és árvaszéki alelnök lett. 1888-ban főjegyzővé, 1892-ben pedig országgyűlési képviselővé választották. Még ugyanebben az évben *Komárom* megye, később pedig *Hont*- és *Nógrád* megyék főispánja lett. Ebből az állásból nevezte ki őt *Bánffy* Dezső br. 1895-ben *Budapest* főkapitányává.

— **Laboda Lajos halála** Megírtuk tegnap, hogy *Laboda Lajos*, az arad csanádi vasutak fiatal tisztviselője, főbelátta magát, hogy sietesse a halált, mely tüdőbaja révén már feléje terjesztette fekete szárnyait. A lövésből eredt vérzés és az izgalmak, a betegségben elgyengült fiatal embert ma délután öt órakor oda juttatták, ahova kívánkozott: a halálba. A család súlyos veszteségét gyászlapon jelenti, mely szerint *Laboda Lajos* temetése 9 én délután 4 órakor megy végbe a Demeter utca 94. sz. házból a r. kat. szertartás szerint. A gyászoló család tagjai: *Laboda Ferenc*, *Menczer Gyuláné*, szül. *Laboda Teréz* testvérei, *Menczer Gyula* sógora, *Menczer Ferike* unokaöccse.

— **Az időjárásról.** A szegedi *Meteor* a következőket jelenti: Május hava, mint már azt megírtam, változatos lesz, ahol a fagy veszélye kísért és pedig leginkább 18-án. A fagyos szentek hozhatnak változatos időjárást, de fagyos jellegük nincs. Erre nézve inkább az előző és az azokat követő napok a veszedelmesek. Nagyobb eső várható a 22 iki csomópont hatása alatt; átlagban azonban május hűvösnek, csapadékosnak ígérkezik a csomópontok hatása körül, amelyekből igen sok van. A jobb, kellemesebb időjárás inkább az utolsó harmadban várható.

— **Öngyilkos tanárjelölt.** *Budapestről* táviratozza tudósítónk: *Horváth Aladár* tanárjelölt ma délelőtt Páffy-tér 1. szám a levő lakásán föbe lőtte magát és nyomban meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— **Deutsch Ignác emlékezete.** Bold. *Deutsch Ignác* emlékére, a ki mint az aradi izr. hitközségnek hosszú időn át volt elnöke, továbbá mint az aradi izr. árvaház alapítója és a hitközség, valamint annak kebelében fennálló számos jótékony alapítvány létesítője magának elévülhetlen érdemeket szerzett, ma délelőtt 11 órakor a zsinagógában és este 7 órakor az árvaházban kegyeletes gyászemlékünnepegy tartott. Ezen nap hármass jelentőségű, mert a századik évfordulója a kiváló férfiú születése napjának, ötvenedik évfordulója az aradi izr. hitközség elnökévé történt megválasztásának és harmincadik évfordulója *Deutsch Ignác* elhalálzásának. Mind a három körülményt szépen domborította ki *Rosenberg Sándor* dr. főrabbi emlékbeszédeiben. Az emlékeid szellemű, kegyeletes megemlékezés mély benyomást tett a gyászünnepegy nagyszámu közönségre. Ugyanez alkalomból *Rosenberg Lipót* az aradi izr. hitk. főjegyzője emlékiratot szerkesztett, mely behatóan tárgyalja az elhunyt érdemes működését, mint elnök és csoportosítja az általa az aradi izr. hitközség kebelében, annak jótékonyági intézményeinél, valamint az ország több hitközségében nagylelkűen létesített adományait. Ezen emlékiratot *Rosenberg Lipót* főjegyző a hatvani *Deutsch-családnak* ajánlotta fel, mely azt a szerzőhöz intézett elismerő iratában köszönettel fogadta, családi irattárában elhelyezte és érte teljes elismerését nyilvánította.

— **Az öngyilkos tanítóképezés.** Megírtuk lapunk mai számában, hogy *Hildegkút* alatt a Marosból egy fiatal ember holttestét fogták ki, mely *Horn Károly* aradi IV. éves tanítóképezés holtteste volt. *Horn*, aki tizenkilenc-husz éves volt, *Öngyilkosság áldozata*. A múlt hó 28 án távozott el Aradról *Horn*. Lippára ment s ott az éjet rokonainál töltötte. Innen levelet írt Aradra osztálytársaihoz s ebben arról értesíti őket, hogy mire levelét megkapják, s már a másvilágon lesz. Öngyilkossága okául azt hozta föl beszélgetés közben és levelében is, hogy egy tanárától fél, aki a *képesítőn meg akarja bukztatni*. Megjegyzendő, hogy *Horn Károly* a jobb tanulók közé tartozott, de abból a tantárgyból, amely miatt a bukástól is félt, sehogysem tudott boldogulni. A hatósági vizsgálat azt állapította meg, hogy a szerencsétlen fiú Aradról történt elutazását követő napon követte el az öngyilkosságot, éjjel rokonainál meghalt, másnap reggel pedig a Marosba ölte

magát. *Horn Károlyt* *Hildegkúton* temették el, hova *U-Szent Annán* lakó szülei elutaztak. Az öngyilkos tanuló szegény szülőknél gyermeke s nyolc testvére van.

— **A bioskop az aradi Kossuth-szoborra.** Megírtuk, hogy a Béla-téri bioskop az *aradi Kossuth-szobor* javára előadást rendezett. A *Kossuth-szobor* alap gyűjtő bizottsága az alábbi köszönőlevelet intézte *Narten Györgynek*, a bioskop igazgatójának, a ki bár német származású ember, ily szépen kimutatta a magyar hazafias ügy iránt való lelkesedését:

T. Narten György urnak Arad. Aldozatkészése, melylyel alapunk gyarapításához egy előadás jövedelmeként 144 k. 80 fill. juttatott és ezáltal hazafias kötelességünk teljesítését, hazánk legnagyobb fiának, *Kossuth Lajosnak* szobrot emelhetni, célunkhoz közelebb vitte, bizottságunknak kellemes kötelességévé tette, hogy Önnek e nemes cselekedet elismerés és köszönetével jegyzőkönyvbe iktassa. Egyben utasítva lettünk, hogy e határozatot úgy Önnek, mint kedves nejeinek, valamint ez ügyben annyit fáradozó *Wittenberg* üzletvezető urnak is irásban is kézbesítsük, melynek aunal inkább tesszünk eleget, mert látjuk, hogy nemes szíve nemcsak *Kossuth Lajos* halhatatlansága iránt, és nemzetünknek, de az egész szabadságszerető emberiségnek tett szolgálatait tudja méltányolni, hanem méltányolni tudja a hősök emlékét is, kik az apostolt követve, a legdicsebb szolgálmányokért, vérel szentelt földünkön golyó és kötél által nyertek örök dicsőitő vértanu halált. Fogadja ismételten mindannyiunk nevében köszönetünk hazafias tisztelettel *Nagy Kálmán*, elnök, *Schwarz Zsiga* titkár.

— **A baptisták temetője.** A nadabi baptisták nagy panasszal járultak Aradmegye közigazgatási bizottsága elé. Az előjáróság az ottani gör. keleti temetőben nem engedte meg halottaik eltemetését, mire a főbíróhoz fordultak. Ennek intézkedésére azután az előjáróság jelölt ki temető helyet, még pedig a *dögtéren*. A baptisták nevében *Buska János* és társai az ügyet a közigazgatási bizottság elé vitték, mely *Boros Iván* tb. főjegyző referálása alapján az előjáróságot megfelelő temető kijelölésére kötelezte.

— **Öngyilkosság az anya sirján.** *Stempék Gyula* 29 éves budapesti magánzónak egy hét előtt meghalt az anyja. *Stempék* annyira szívrre vette anyja halálát, hogy a ravatálnál öngyilkossá akart lenni, de megakadályozták. Azóta minden nap reggeltől estig kint időzött a kerepesi-úti temetőben az anyja sirján, ahol végre is ma délben melibe lőtte magát. A mentők haldokolva vitték a Rókusba.

— **A fegyenc ajándéka.** A mindenható cár husvétkor ajándékot szokott kapni, alattvalói, kegyeltjei kedveskednek. De az idén kapott egy ajándékot, amely különösen feltűnt. Azért is, aml, s azért is, aki küldte. Egy szibériai fegyenc csinálta, s ez éppen elég arra, hogy a cárnak is megakadjon rajta a szeme, de különben is rendkívül kedves és érdekes az ajándék. Nem egyéb, mint egy nagy mogyoró, amelynek belsejében egy kis sakktabla van elhelyezve, a hozzá való figurákkal, amelyek nagy művészettel csontból vannak kifaragva. A fegyenc több hónapig dolgozott az ajándékon. Es nem rossz gondolat volt tőle, hogy ezt a csinos játékot kifundálta és az atyuskának szánta, mert alighanem a szabadságát váltotta meg vele. Ugy mondják, hogy készül már számára a kegyelem.

— **A néger szerelme.** A génuai bíróság elé egy mindenképen romantikus, regénybe illő és részleteiben érdekes eset került most elbírálás alá. Hőse az esetnek egy *Codabbi* nevű néger ifjú, aki még gyermekkorában került egy gazdag génuai család szolgálatába. A feketebőrű groom a családnál férfivá nőtt fel s uri modort sajátított el. Csinos fickónak mondják, akinek arca, eltekintve a színétől, semmi visszataszító faji jelleggel nem bír. A szerencsenek természetrajzához tartozik, hogy vad szenvedélyre gyul a fehér nők iránt. Így volt ez *Codabbi*val is. Ura szép 20 éves leánya, *Clementine*, már évek óta mély hatást tett a szívére. — Senki mitsem vett észre ebből a szerelemből, mert a hü és alázatos inas csak titokban szeretett, mint az *Azrak*.

— A multkor azonban a néger *Romeo* vad elhatározásra készült. Egy napon senki sem volt otthon rajta és *Clementine* kisasszonyon kívül. Ezt használta fel az inas tette végrehajtására. Gyógytárban kloroformot szerzett be s azzal elaltatta a leányt. Aztán feltörte az ura pénztárát s nagyobb összeget elrabolva, kocsin elvitte magával az alélt leányt a kikötőbe, ahol egy osztrák-magyar kereskedelmi hajó éppen utnak készült *Marseilles* felé. A szerencsen beteg nővérenek mondta az ájult leányt s felszállíttatta a hajóra, amely elindult. Amikor később a leány bátyja haza ért s felfedezte a rombolást és az eltűnést, mindent megértve, a menekülő után sietett. Nem volt nehéz a nyomára akadni s megtudva azt, hogy *Marseilles* felé szökött, a bátyja Franciaországba sietett s még idejekorán érkezett *Marseilles*be, mielőtt a hajó még kikötött. De nem kellett sokáig várnia; a hajó megérkezett és *Clementine* bátyja felsietett abba a kajütbe, ahol a szerencsen és beteg nővére voltak. — A szerencsen leányrabló azonban, amikor felismerte a belépőt, revolvert rántott s előbb a leányra, aztán magára tüzelt. Az első lövés nem talált, de a második sebet ejtett a szerencsenen. Sebe nem volt életveszélyes s majd ha felgyógyul, vád alá helyezik. Egyelőre letartóztatták. Génuában nagy szenzációval várják a nem mindennapi eset tárgyalását, amely legközelebb lesz.

— **Elítélt tüntetők.** A budapesti diák-zavargások alkalmával, ápril hó 30 án a következőket tartóztatta le a rendőrség a tüntetők közül: *Wolf Pál* és *Rosenberg Molnár Sándor* joghallgatókat, *Braun István* technikust, *Gutfreund Ferenc* orvosnövendéket, *Singer Miksa* irodai alkalmazottat és *Visznowsky Gusztáv* kereskedőségét. A tüntetőket ma a negyedik kerületi kapitányság egyenként 50 korona pénzbírságra ítélte.

— **Tömeges napszúrás.** Az idei bolond időjárás újabb tünetéről veszünk távirati értesülést. *Drezdá* ban ma *hetvenkilenc ember* betegedett meg napszúrás következtében. Ez a korai forróság nálunk is észlelhető, bár nem ilyen túlhevés formában.

— **Vérengző munkások.** Halálos kimenetelű verekezés volt tegnapelőtt *Döbrentén*. *Dévai Kálmán*, a *Károlymajor* tisztartója, a mult héten aratási szerződést akart kötni több döbrentei lakossal. A munkások azonban az idén sokkal nagyobb követeléssel állottak elő, mint az előző években. Emiatt az egyezés nem jött létre és a tisztartó *Némedi* községből hivatott aratókat, akikkel kedden a döbrentei község házán megkötötte a szerződést. Amikor a döbrentei emberek megtudták, hogy a némedi aratási szerződést kötöttek a tisztartóval, elkeseredésükben bosszúra határozták el magukat. A némediék ugyanis szerződés aláírása után betértek egy kocsmába áldomásra. — Bementek a döbrenteleik is, a kik addig kötekedtek, amíg verekezésre került a dolog. *Fabók Antal* és *Kosár András* döbrentei lakosok vitték a főszerepet, akiknek a felbivására a 25—30 főből álló csapat megtámadta a tíz némedi embert, akiket levertek. Eközben történt, hogy *Pásti Elek*, *Mérő Antal* és *Poros György* némedi lakosok a saját védelmükre kést rántottak s ezzel a dulakodás hevében *Fabók* és *Kosár*on oly súlyos sérülést ejtettek, hogy mind a kettő még ott a kocsmában kiszenvedett. A némedieknek ugy kellett elmenekülniök, mert a két ember halála annyira felbőszítette a lakosságot, hogy különben valamennyit agyonverték volna.

— **A kígyómarás áldozata.** Nem mindennapi szerencsétlenség érte tegnap *Németh István száldobágyi* erdőkerülő feleségét. A kora reggeli órákban babot akart ültetni a kertjében. A szegény asszonynak, amint a gaz közt kotorászott, egy kígyó megmarta a kezét. Férje azonnal bevitte a biharmegyei közkörházba, hol az orvosok megállapították, hogy a marást egy mérges kígyó okozta. A szerencsétlen asszonyon az orvosok nem tudtak segíteni, mert a mérges kígyó marása ellen nincs mentség. A boldogtalan férj ismét haza vitte hitvesét és

szóta már ki is szenvedett az alig 40 évet élt asszony.

— Porter legújabb cipőküldeményeit ajánljuk a tisztelt közönség figyelmébe. A cipőosztály jelenleg minden tekintetben a legteljesebb választékot nyújtja. Férfiak, hölgyek és gyermekek részére számos tavaszi cipőújdonosság érkezett, különösen a fekete és színes zsevő-áru nagy tetszésnek és kelendőségnek örvend. Tekintve azt, hogy a cég elvül tüzte ki magának, hogy olcsó és előzékeny kiszolgálással állandó vevőközönséget teremtsen cipőosztályának, melegen tudjuk ajánlani Porter Vilmos Nagy Aruházát, a Szabadság téren. A hölgyközönségnek különösen figyelmébe ajánljuk a nagy választékot ujonnan érkezett bluzok, napernyők, harisnyák, szalmakalapok, zsebkendők és fűzőkből. Természetes, hogy 10 korona vásárlásnál még mindig életnagyságú fényképet kap minden vevő (bármely kis arckép után), csupán a díszes papirkeretért térítendő meg 3 korona.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nandor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A kuruzslás örültje.

(Hogyan gyógyít a javasasszony?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 7.

Megdöbbentő hirt kaptunk a bácskai Csantavér községből. A hír arról szól, hogy egy javasasszony a babonájával három embert megörjített. Bátran beillenék ez a rémes történet a fanatizmus legsötétebb öskorába. Vajjon elretentő példaként és felvilágosításul elmondják-e a népnek ezt a mélyen elszomorító históriát a szószekekről?

Az esetről a következő tudósítás szól:

A csantavéri tanyán laknak, közös háztartásban a Patócs fivérek. A legidősebb nő, a másik kettő nőtlén. A legidősebb Patócsnak a felesége hónapokkal ezelőtt megbetegedett és mert a férje tanyáján sehogy se gyógyult meg, pedig hát bábaasszony is, javasasszony is járt hozzá, aki ráimádkozott: édes anyja haza vitte Bajsára.

A három férfi egyedül maradt a tanyán. Egy-két hélig csak várták: mikor jön már haza az asszony egészségesen, de biz az nem jött. A férj, meg az idősebb öccse elmentek Bajsára és ott is az első dolguk az volt, hogy elmenjenek egy ismerős javasasszonyhoz: megtudni, mikor lesz jobban az asszony? A kuruzslónő ismerte már az 5 embereit, adott is nekik valami italt, hogy azt ők igyák meg, amitől majd az asszony lesz jobban...

Hanem az ital nem elég a kontramációhoz (kontramációnak nevezik a csantavéri parasztok azt a módszert, amellyel a javasasszonyok a bajt kihajtják a beteg emberből.) A kontramációhoz szükséges lesz még a Patócs testvéreknek a következő: Haza mennek a tanyára, ott minden emberi lénynek be kell zárkózni a szobába. Három nap három éjjel étlen-szomjan kell a bezárt szobában imádkozni. Egymáshoz se szabad egyetlen egy szót se szólani, mert akkor a kontramáció nem sikerül.

Kiment a két Patócs a tanyára, behívták a legfiatalabb öccsüket a szobába és magukra zárva az ajtókat elkezdtek imádkozni. Harmadik nap délután Csantavér község egyik kis-birája valami kézbesíteni valót vitt Dományékhoz (ez volt a Patócsék csuf neve!) Látja, hogy a lovak, tehenek és egyéb háziállatok alom nélkül, abrak nélkül állanak a nyitott óiban. Zörget a ház ajtaján, nem nyitják ki, pedig az ablakon keresztül jól látja, hogy otthon vannak.

Azt is látja, hogy mind a három Patócs imádkozik. Besietett a faluba, jelentést tett a csudáról a bírónak, mire a bíró, két esküdt, orvos és rendőrök kihajtottak a tanyára.

A községi előljáróknak is mindenekelőtt az éhségtől elcsigázott állatok öltöztek szemükbe, majd a ház ajtajához mentek, kopogtattak, kérve, majd parancsolva, hogy nyissák ki az ajtót. A 3 férfi nem mozdult, Erre aztán betörték az ajtót és bementek a szobába. A legidősebb Patócs szentelt vizet fecskendezett az érkezőkre és tovább morzsolta az imát. A középső pedig jobbra fordulva imádkozott. Semmiféle kérdésre nem válaszoltak és helyükből kimozdulni nem akartak. Az orvos és előljárók látva, hogy három örülttel van dolguk, megkötözték mind a hármat és kocsióra téve bevitték a község-házába. Itt nagysokára a legfiatalabb megszólalt. Elmondta, hogy ez este járt volna le a — kontramáció. Elmondta, hogy valahányszor 5 megszólalt, vagy ki akart menni: a legöregebb pisztolyt fogott rá és így kénytelen volt velük együtt koplalni és imádkozni.

A legfiatalabb Patócsot otthon gyógyítják, a két idősebbet azonban kik teljesen megörültek, a szabadkai „Mária Valéria” kórházba szállították. Innen azonban, éppen mikor orvosi vizsgálat volt, a két örült megszökött.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Két halálra ítelt nő. Brünnből táviratozák, hogy az esküdtbírósg ma két napi tárgyalás után egyhangulag *kötél általi halálra ítélte* Waschitzek Ferenc zsellér és gyárimunkás özvegyét, *Waschitzek* Magdát és ennek testvérét, *Placek* Mária. Az elítéltek február 23-án Obetzben, Brunn mellett meggyilkolták Waschitzek Ferencet. A vádlottak bevallották, hogy rálestek Waschitzek Ferencre, azután kötéllel megfojtották és egy hid alá cipelték. A halálos ítéletet először a meggyilkolt özvegyén hajtják végre.

§ A Szeberényi Györfy-úy, Rendkívül érdekes tárgyalás megy végbe holnap, pénteken a budapesti törvényszék előtt. A vádlott *Gonda* Sándor, a megszűnt *Magyarország* című lap munkatársa, ki a miatt került vád alá, hogy *Szeberényi* József kereskedelemügyi miniszteri államtitkár a *fonógyárak* ismeretes ügyéből kifolyólag lapjában támadta. A tárgyalásra több mint *hatvan* tanu van beidézve, köztük nem kisebb személyiségek, mint *Láng* Lajos, *Hegedűs* Sándor, *Dániel* Ernő báró tényleges és ex-miniszterek, *Wickenburg* Márk államtitkár, *Vésszi* József és *Sebes* Dénes országgyűlési képviselők. Érdekes részlete lesz a tárgyalásnak, midőn *Györfy* Gyula két előkelő tanuval: *Szentiványi* alispánnal és *Gréssó* földbirtokossal azt fogja igazolni, hogy *miért nem kért fegyveres elégtételt Szeberényitől*. Ezek, hir szerint, azt fogják vallani, hogy *Wekerle* Sándor és *Tisza* István gróf, Györfy volt párbajsegédei tanácsolták felüknek a fegyveres elégtétel meglagadását.

NAPIREND.

Május 8. Péntek. Róm. kath. naptár: Mihály megjelenése. — Protestáns naptár: Mihály megjelenése. — Görög-keleti naptár (április 25.): Márk ev. — A nap két 4 óra 18 perckor, nyugoszik 7 óra 4 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-museum helyisége melletti ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Arad állatforgalma. Az aradi törvényhatósági állatorvos kimutatása szerint április hónapban a három aradi marha rakodó állomásról összesen 540 darab állatot, ezek közt 54 szarvasmarhát és 486 sertést szállítottak el.

Belföldre vittek 338 darab sertést, külföldre pedig 54 darab szarvasmarhát és 168 darab sertést.

— Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségekről tesz jelentést: Scharf Károly, Neudorf. — Klein Samuel, Vukovar. — Rózsa Lajos, Debrecen. — Czizler L. Lajos, Szeghalom. — Ehrstein Lipót, Budapest. — Werner Adalbert, Prága. — Kriésche Gusztáv, Huttendorf. — Krenes és Götz, Brünn.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 7.

Déltőzsde. Buzakínlatat mérsékelt, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 24,000 métermáza került forgalomba, szilárdan tartott, a zárlatnál néhány fillérrel drágább áron. Egyéb gabnanemek kedvezők. Időjárás szép. *Estitőzsde.* Berlin $\frac{1}{2}$, Páris 10-el olcsóbb.

Zárás 12 órakor:

Buza májusra	7.65—7.66
Buza októberre	7.46—7.47
Rozs októberre	6.54—6.55
Zab májusra	6.03—6.04
Zab októberre	5.60—5.61
Tengeri májusra	6.49—6.50
Tengeri júliusra	6.48—6.50
Repece augusztusra	12.50—12.60

Zárás 5 órakor:

Buza májusra	7.65—7.66
Buza októberre	7.44—7.45
Rozs októberre	6.52—6.53
Zab májusra	6.03—6.04
Zab októberre	5.61—5.62
Tengeri májusra	6.50—6.52
Tengeri júliusra	6.50—6.52
Repece augusztusra	—

Zárás 5 órakor:

	korona
Oestrák hitelrészvény	673.30
Magyar hitelrészvény	731.50
Leszámitolóbank részvény	455.—
Rima-Murányi vasúti részvény	482.—
Oestrák-magyar Államvasúti részvény	686.25
Közuti vasút	597.—
Városl. villamos vasút részvény	705.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, május 7.

Magyar aranyárjádék 4%	131.25
Magyar koronárjádék 4%	99.50
Magyar arany 4%	92.50
Magyar ezüst 4%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	203.—
Tiszaabályaosi és szegedi kölcsön	158.—
Oestrák papírjádék	100.50
Oestrák járadék ezüst	100.50
Oestrák járadék arany	121.50

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.37
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.48
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.39
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.34
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.05

A Gróf Csáky-féle **Alvácza fürdő**

uradalomhoz tartozó

Arad és Hunyadmegye határán.

Teljesen újra berendezve és kényelmes vendégszobákkal ellátva.

Gyönyörű fekvésű, kies völgyben kitűnő jó levegővel.

Csusz, ischias, rheuma, köszvény, női betegségek, bőrbajok, elgyengülés stb. ellen, kiváló jó hatással, biztos eredménnyel.

Állandó fürdőorvos: Dr. Lovdvy Márk.

Kitűnő magyar koszt!

Állandó zenekar!

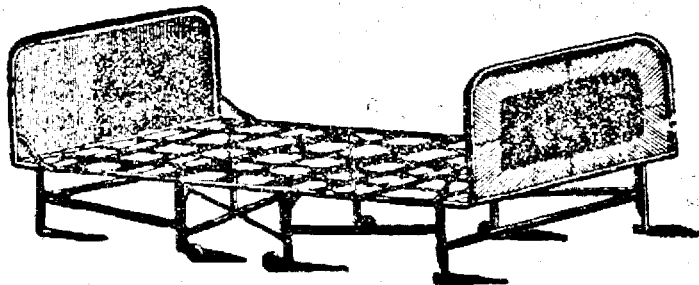
Legolcsóbb árak!

Ünnepélyes megnyitás május 17-én.

TUNSZKY ES MIHÁJLOVITS

vasbutor és aczélsodrony ágybetét gyára

ARAD, Templom- és Kölcsey-utca sarok.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat u. m.: katonai, tüzoltó-laktanyák, kórház, iskolák, intézetek, kávéház berendezését.

Kertisátrak, (szédszedhetők) pavillonok,
kávéház és vendéglők részére. 278

— Szállítunk helyben és vidékre kereskedőknek viszonteladásra. —

Kitűnő vasmunka! Pontos szállítás! Finom fényezés!

Szép fogak!
csakis

DENTOLIN

fog creme

használata által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

Legjobb bevásárlási helye mindennemű

illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpaszták,
szájvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
arczvizek,
hajszeszek,
szivacsoknak.

A legmegbízhatóbb minőségekben mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 545

Figus Testvérek

épület és műlakatosok

Arad, Borona-utca 5. sz.

Elvállalunk minden az épület és műlakatos szakmába vágó munkákat, u. m.: épület munkáknál szűkséglendő

vasalásokat, takaréktűzhelyeket, sirrácokat és kovácsolt vasból kerítéseket a legjutányosabb árak mellett. 601

Javításokat jutányosan készítünk.

ARADON,
Salacz Gyula-utca 2.
Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gummikát és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telephon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

Üzlet áthelyezés!

Albrecht-Ágoston

ezelőtt: CSEH KATALIN

kezt ü-üzletét

1903. május 1-én

Salacz-utca 1-ső szám a.

Lócs-féle házba

helyezte át.

1067

**Nincs többé hajhullás!
nincs korpásodás!!**

A Dr. Kaposy tanár-féle **Hajelixir** az egyedül álló legjobb fejcsmeticum.

A fejbőr tisztítására, különösen pedig a korpaképződés, az általa okozott fejbőrviszketegség és hajhullás megakadályozására kiváló készítmény. Egy üveg egy pár hónapra elegendő, ára 1 frt.

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitűnő hatásu

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít. **Ára egy üvegnek 70 fillér.**

A fogcosmetical téren páratlanul áll a

Venus antisept. fogpép,

hőfehér fogak eléréséhez felülmulhatlan készítmény, 1 doboz egy pár hónapra elegendő, ára 60 kr.

Az üres tégely 10 krajczárral visszaváltatik.

Próbadohoz 85 kr.

A fenti szerek kaphatók 126

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

120 drb. Gyermekkoszi érkezett!

— 5 forinttól 35 forintig. —

Porter Vilmos Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér!

APRÓ HIRDETESEK.

Ügyes derékvaróné

szonnal felvétetik Hunyady-utca
1. sz. I. em. 18. 1101

Kutakat épít,

mélyit, tisztít és fur Licsmann Jó-
zsef, Wesselényi utca 36. sz., Ara-
don, Kivánatra házhoz megy. 1107

Egy barna,

rövidszőrű angol vizsla találtatott.
Bővebbet a kiadóhivatalban. 1110

Uhereczki Géza

kárpitos és díszítő

Aradon, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállalok mindennemű kárpitos és
díszítő munkákat a legegyszerűbbtől a
legdíszesebb kivitelig, u. m. billárd-asz-
tal behuzását jutányos árak, pontos
és gyors kivitelben, ugy helyben, mint
vidéken.

Javításokat olcsó eszközök. 602

Czink József

szobrász

Aradon, Csernovits Péter-utca 25. sz.

Elvállal mindennemű építéshez
szükséglendő szobrászati mun-
kákat, ugyszintén raktáron tart
kerti és szobadiszeket, jutányos
árban. 580

Váradi János

urás, Arad Hunyady ezelt Fekete
kutya-utca (a Hunyady kávéház-
zal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít min-
denféle órákat, végez e szakmába
vágó műveleteket pontosan 2 évi
jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű
aranyeműt, veszek tört aranyat
és ezüstöt. 699

Permetező

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetező alkatrészei a rézol-
dattal semminemű érintkezésbe
nem jönnek s így azokat sem meg-
támadni, sem eldugni vagy meg-
rongálni nem képes. Ára 32 kor.,
8 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott 608

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gum-
micsövek.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül
gummizott kendertömlők és kutak.
Mindennemű javítások elfogad-
tatnak.

BLEIER L.

arany és ezüst műves

Aradon, Asztalos Sándor-utca 2.

Elvállal minden az arany, éksze-
rés és ezüstműves szakmába vágó új
és javítási munkákat 40 fillértől
kezdve pontos és gyors kivitelben jótállás
mellett. — Raktáron tart mindennemű
arany- és ékszerárakat. 372

Wolster Izsó

úr szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(ezemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal, bármilynemű úri öltönyök
mérték szerinti elkészítését a legjobb dí-
vat és pontos szabás szerint a legju-
tányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat
olcsón eszközöl. 228

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műorás és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

Zálogcédulókat,
tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Van szerencsém a n. é. közönséggel
tudatni, hogy Aradon

kárpitos és díszítő-üzletet
nyitottam.

Több éven át Budapest, Bécs, Berlin,
Brüsszel és Párisban elsőrendű műtermek-
ben dolgoztam, úgy, hogy azon kellemes
helyzetben vagyok t. cz. rendelémnek
legkényesebb igényeinek is megfelelek.

Elvállalok minden e szakmába vágó
munkákat, a legegyszerűbbtől a legdísz-
esebb kivitelig a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalok olcsón lakásberendezé-
seket helyben és vidéken. Költözködések
alkalmával butorcsomagolást, ugyszintén
használt kárpított butorok és billiárd-
asztalok újra áthuzását gyorsan és olcsón
eszközölök.

Tisztelettel

Reiner J. Gyula

kárpitos és díszítő 329

Thököly-tér 8/a. szám (Prolich-ház.)

MAGYAR OSZTÁLY-

SORSJEGYEK

A legtöbb főnyereményt

nálunk vásárolt sorsjegyeken nyerték.

Sorsjegy-vevőknek a lebonyolítás tekintetében a
legnagyobb menő biztonságot nyújtjuk.

Huzás már folyó évi

Május 22. és 23-án.

Az ELSŐ OSZTÁLYU EREDETI SORSJEGYEK ÁRAI: Egész & 12 kor., fél & 6 ko-
rona, negyed & 3 kor., és nyolcad & 1 1/2 kor. A következő sorsjáték 6 osztályában
a kibocsátott 110,000 sorsjegyből 55,000, vagyis az összes sorsjegyek fele
14 MILLIÓ és 459 EZER KORONÁVAL

készpénzben sorsoltatik ki a sorsjegy-tulajdonosok javára. Nyereményeket bár-
mily összegben — még esedékesség előtt is — titoktartás mellett jutalékment-
esen fizetünk ki. — Hivatalos nyeremény-jegyzéket pontosan küldünk. — Eredeti
játéktervet minden sorsjegyhez mellékelünk. — Ajánlatos a megrendeléseket
mielőbb hozzánk juttatni, mert sorsjegy-készletünket a nagy kereslet előrelátható-
lag rövidesen kimeríti.

Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság,

BUDAPESTEN,

Gizella-tér 1. (Haas-palota.)

ARADON és vidéken eddig négy nagy és számos kisebb nyereményt fizettünk ki.

2677